

Jaargang 7 nummer 2

April 1992

The United Kingdom at the polls

Naar een nieuw politiebestedel

Economische Zaken onderneemt 't samen

Verkiezingen van de faculteitsraad

In de ban van het reclamedrukwerk

**officieel orgaan van de
Bestuurskundige Interfacultaire
vereniging Leiden**

BESTUURSKUNDIGE BERICHTEN

ISSN: 0920-5772

7^e jaargang, nummer 2. Een uitgave van de Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden. Verschijnt minimaal vier maal per jaar.

Hoofdredactie

Lucella Carasso en Jantien van 't Hof

Redactie

Lucella Carasso, Mark Crooijmans, Jantien van 't Hof, Charlotte Holtgreffe, Nicolet Jansen, Roger Jolly en John Zevenbergen

Lay-out realisatie

Charlotte Holtgreffe en Roger Jolly

Medewerkers aan dit nummer

Rego Boer, Lucella Carasso, Marinus Fraanje, Jantien van 't Hof, Charlotte Holtgreffe, Nicolet Jansen, Roger Jolly, Gert-Jan de Jong, Eliane Koch, Saskia van Laar, Peter Mair, Leo van Malland, Erwin Muller, Perry van Rijn, Mark Rutgers, Renate Scheffer, Joost Voerman, John Zevenbergen

Service-Hero

Dhr. D. Kaphorst (voor jaren trouwe dienst)

2

Vormgeving

Roger Jolly

Redactieraad

Mw. M.L. Gevers-Breusers, dhr. D. Kaphorst, dhr. F.M. van der Meer, dhr. J. de Vries, Lucella Carasso en Jantien van 't Hof

RedactieadresB.I.L. t.a.v. redactie BB
Vakgroep Bestuurskunde
Wassenaarseweg 52
Postbus 9555
2300 RB Leiden
071-273696**Abonnementen**

B.I.L.-leden ontvangen de BB gratis. Voor niet-leden bedraagt de abonnementsprijs f 16,- per jaar. Over te maken op bankrekeningnummer 56.65.47.357 t.n.v. "B.I.L." of op giro 9013 van ABN Leiden o.v.v. "B.I.L. rek. nr. 56.65.47.357; Abonnement BB"

Druk

Drukkerij Faculteit der Sociale Wetenschappen

Waar redacteurs op persoonlijke titel hun mening geven, is deze niet noodzakelijkerwijs die van de hele redactie.

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Symposium Overheidsvoorlichting	3
The United Kingdom at polls	4
<i>Peter Mair over de verkiezingen in het VK op 9 april</i>	
Twente geliefder dan Rotterdam	6
<i>De samenwerking met Rotterdam wordt beëindigd</i>	
Economische Zaken onderneemt 't samen	7
<i>EZ onderzoekt haar omgeving</i>	
The Greenhouse Effect.	10
<i>VROM sponsert voor het milieu de CD van Tony Scott</i>	
Denk aan je toekomst	12
<i>De vereniging Recticulair presenteert zich</i>	
De Landelijke Bestuurskunde Dag	13
<i>Verslag van de LBD '92 in Nijmegen</i>	
Naar een nieuw politiebestedel	14
<i>De politie reorganiseert, wat kunnen wij verwachten</i>	
De man van de readers: dhr. Overdijk	17
Verkiezingen van de faculteitsraad	18
<i>De kandidaten stellen zich voor</i>	
Bestuurskunde en (multi-)disciplinariteit	20
<i>In de serie over vakgroep-onderzoekers: dhr. Rutgers</i>	
Eerst de Tweede Kamer	22
<i>De Tweede Kamer zou in opspraak moeten zijn</i>	
In de ban van het reclamedrukwerk	24
<i>Wat kan een gemeente tegen die papierstroom doen?</i>	
Sport na de wedstrijd	27
<i>Een verslag van de lezing over voetbalvandalisme</i>	
1992: Het grote meedenk jaar ?!	29
<i>Vraagtekens bij de richting van het B.I.L.-beleid</i>	
Column Erwin Muller	30
<i>Hoeveel bestuurskundigen zijn er eigenlijk nodig?</i>	
Stageberichten	33
<i>C. de Kroon liep een stage bij het D.G. Volksgezondheid</i>	
Geen goede keuze?	34
<i>Waarom zou een student niet mogen kiezen wat hij wil?</i>	
En nu nog een baan... ..	35
<i>Van doctorandi en een doctor</i>	
Lijden in Leiden	35
<i>Tentamenstatistieken</i>	

Voorwoord

Beste lezer,

Ja, ja, de nieuwe BB ligt alweer voor jullie. De redactie heeft besloten een poging te doen om de magische zes per jaar te halen. Terwijl iedereen weer tot over zijn oren in het werk zit, zijn wij op reis geweest. Om te beginnen werd Nijmegen bezocht, waar dit jaar de Landelijke Bestuurskunde Dag werd georganiseerd. Tot onze grote verbazing konden wij daar geen enkele docent, prof., dr. of wat dan ook van onze eigen vakgroep ontdekken. Is Nijmegen niet goed genoeg, of is Leiden gewoon te goed? Jammer, want het was een erg leuke dag. Volgend jaar aan Leiden de eer om dit evenement op zijn minst te evenaren, en wij hopen dan op wat meer enthousiasme. Nicolet heeft haar neus in het ministerie van Economische Zaken gestoken, en Peter Mair gaat ons wat meer over de Engelse verkiezingen vertellen. Ook aandacht voor verkiezingen elders in Europa: Amerikaanse taferelen op de faculteit, wegens de verkiezingen van de faculteitsraad. In deze BB geven we de kandidaten de kans enkele ware woorden te spreken. De schandalen vliegen je om de oren.

Ook in dit nummer meneer Overdijk aan het woord: niet bekend van naam, maar van gezicht; de man van het onderwijsmateriaal, waar wij allemaal voor een prikkie onze readers kunnen krijgen. Tot slot willen wij de heer Kaphorst, die de vakgroep heeft verlaten, bedanken voor de diensten die hij de BB de afgelopen jaren heeft bewezen.

Wij wensen jullie veel leesplezier.

Jantien van 't Hof en Lucella Carasso

Symposium overheidsvoorlichting

Overheidsvoorlichting: iedereen wordt er mee geconfronteerd in het dagelijkse leven. Wie kent de spotjes en folders van Postbus 51 niet? Maar of we nu zo blij zijn met alle voorlichting die de overheid ons geeft, is de vraag.

De overheid hanteert voorlichting als beleidsinstrument. Zij probeert door middel van voorlichting bewust en doelgericht het gedrag van de burgers te beïnvloeden.

Ieder departement heeft haar eigen voorlichtingstaak. De Rijksvoorlichtingsdienst is belast met de coördinatie tussen de departementen om een zekere uniformiteit in hun optreden te waarborgen.

Een probleem met het gebruik van voorlichting is om de balans te vinden tussen eerlijke informatie en de communicatieve effecten die met de verspreiding van deze informatie worden bereikt.

Er is de laatste jaren veel kritiek geweest op het "belerende vingertje" van de overheid. Veel mensen hebben het idee door de overheid betutteld te worden. De vraag is hoever de overheid kan gaan in het beïnvloeden van attitudes en gedrag van de burgers.

Een ander veel gehoord kritiekpunt is dat voorlichting als beleidsinstrument niet effectief zou zijn. Bovendien is de effectiviteit erg moeilijk te meten.

We hebben voor dit symposium zes sprekers uitgenodigd, die allen vanuit hun eigen discipline voorlichting zullen belichten. Aan het einde van de dag zullen zij met elkaar in discussie treden in een forum, waarbij een actieve deelname van het publiek verwacht wordt.

Het symposium zal plaatsvinden in het Groot Auditorium van het Academiegebouw op 27 april. De zaal zal om 09.15 uur worden geopend. De afsluiting van de dag wordt rond 16.30 verwacht. Daarna wordt iedereen uitgenodigd voor een borrel.

3

The United Kingdom at the polls

Peter Mair

De komende parlamentsverkiezingen in Groot-Brittannië beloven de spannendste sinds jaren te worden. De BB vond docent Peter Mair bereid zijn licht hierover te laten schijnen.

April 9 is the date for the next general election in the United Kingdom. On that day, if previous turnout patterns persist, some 32 million British subjects (not citizens) will trail to their local polling booths, mark an "X" opposite the candidate of their choice, and then go about their normal business. Some 44 million will have been eligible to vote, but of course not all will do so. Some may find it difficult because they will have moved house, and the polling booth at which their vote is registered is too far away from where they currently live or work. Some won't be bothered to vote. Others will simply have no time - polling day is a Thursday, a normal working day, and it's not always possible to squeeze in the time to vote. Yet others won't be registered on the voter rolls - either because they have forgotten to fill in the voting registration form, or, in some cases, because they have refused to fill it in. Since the introduction of the poll tax in 1989, which demanded from each adult, regardless of income level, a standard local government tax, a number of British subjects have sought to hide themselves away from the preying eyes of the local government authorities. If the local government authorities don't know of your existence, then they can't tax you. And since, unlike residents in the Netherlands, people living in the UK do not have to register with their community, then one of the only ways in which the authorities do know of your existence is when you apply for the right to vote. Hence by not registering to vote you can hope to avoid tax. This also means, of course, that you can't vote. However, given that the people who refuse to register in order to avoid paying poll tax are also likely to be those who oppose the Conservative government which introduced that poll

tax, their loss of voting rights is not seen as a problem.

Nevertheless, some 32 million people will vote. This means that they can place their "X" opposite the person and party of their choice. Once they are in the polling booth, this action takes about 30 seconds, and, since British political culture is not terribly participatory, this action also constitutes almost the full extent of a person's direct involvement in political life. In the 30 years since 1960, British subjects have had the opportunity to participate in general elections on precisely eight occasions. Eight times 30 seconds makes for a total of four minutes, which is slightly longer than it took Roger Bannister to run the mile as long ago as 1954.

Barring a political earthquake, for most of these people the outcome of their actions will be pretty predictable. At least two-thirds of the 650 seats in the House of Commons are not "marginal"; that is, there is little chance that any of these seats will change hands from

Advertenties uit de campagnes van Labour, de Conservatives en de Liberal Democrats.

one party to another. Moreover, for many of the seats, the candidate who wins the election will not have won an absolute majority of votes. Under the British "first-past-the-post" electoral system, based on single-member constituencies, the candidate who wins a seat does not need to win an overall majority; rather, he/she simply needs to have more votes than any other single candidate. Thus, for example, if you are one of five candidates, and you get 15,000 votes, while the other four get 12,000, 10,000, 8,000, and 5,000 respectively, you win the seat, even though only 30 per cent of the voters support you, while 70 per cent oppose you. In practice, it is usual for fewer than half the seats to be won by candidates polling 50 per cent or more of the vote. In other words, the majority of successful candidates win their seats with a minority of the votes in their constituencies. This is known as the "representative mandate".

Once the votes in each constituency have been counted, and the seats allocated, it is also usual for a government to be formed by a single party - there have been no coalition governments in the UK since 1945 - and this governing party will also usually have an overall majority of seats in the House of Commons. However, even if a government has a majority of seats, it is unlikely to have won a overall majority of votes in the election. In fact, the last time a single party won an absolute majority of votes in the country as a whole was the Conservative Party in 1931. Mrs Thatcher's last government, for example, which held almost 58 per cent of the seats in the House of Commons following the 1987 election, and which had a clear majority of 102 seats over the combined opposition, had won only 42 per cent of the nationwide vote in that election. In other words, almost 50 per cent more voters had opposed Mrs Thatcher's party than had supported it. This is known as the "governing mandate".

The governing mandate gives the winning

party the right, if not the obligation, to implement all of the policies which were advocated in its election programme, or manifesto. Since the party has won a majority of seats, this programme is assumed to have won democratic endorsement. This is despite the fact that

very few of the voters will have actually read the manifesto; that fewer than half the MPs in the House of Commons, as a whole will have been elected with a

majority of votes; and that more voters will have voted *against* the governing party than for it.

Moreover, this mandate naturally applies to the United Kingdom as a whole. This means, for example, that it applies to Scotland as much as it does to the rest of the United Kingdom. In the election of 1987, however, the successful Conservative Party won only 10 of the 72 seats in Scotland. The mandate also applies to Northern Ireland, of course, which is also part of the United Kingdom. In 1987 the Conservative Party won precisely none of the 17 seats in Northern Ireland, all of which went to local Northern Irish parties. Indeed, despite claiming a mandate for its policies in the UK as a whole in 1987, the Conservatives did not even *nominate* any candidates in Northern Ireland. Nor is Labour, the principal opposition party, any better in this regard. It too, were it to win a majority of seats, would claim a mandate to govern the UK as a whole. But it too has refused to nominate any candidates in Northern Ireland, and refuses even to allow residents of Northern Ireland to join the party as members. Ironically, while I could be admitted to membership of the British Labour Party while living in Amsterdam, or in Brussels, or in Dublin, I would be expelled from that membership were I to move to, and become a British taxpayer in, that part of the United Kingdom known as Northern Ireland.

This is the current British version of democracy. Despite claims to the contrary, it is not a very respected version of democracy, and

The last time a single party won an absolute majority of votes was in 1931

disenchantment is spreading even among the most hallowed circles of the British establishment itself. The Liberals, who in alliance with the Social Democrats won 3 per cent of the seats with 23 per cent of the vote in 1987, have long advocated substantial constitutional reform, including a more proportional voting system, and the introduction of devolved government for Scotland, Wales, and Northern Ireland. Labour is also now beginning to shift very gradually towards advocacy of constitutional reform, although the leadership appears committed to the present voting system and regularly expresses its satisfac-

tion with the idea that government should be conducted by majority single-party government, even when such a government is supported by only a minority of voters. Nevertheless, some reform is now inevitable, whether sooner or later. In the meantime, at least in 1992, the manifestos will remain unread, the "X"s will be added up, the seats will be allocated, and yet another government will be formed which claims a mandate to govern the UK as a whole, even if, as seems likely, more votes will have been cast against it than for it. Political life, if such it may be called, goes on. BB

Twente geliefder dan Rotterdam

Lucella Carasso

Na enige jaren van vruchtbare samenwerking tussen Erasmus en Leiden bleken er de afgelopen tijd toch steeds meer problemen te ontstaan. Zo bleken de vakken onderling niet goed op elkaar afgesteld en kregen studenten veel dubbel te horen.

Daarnaast vond het Leidse dat het in Rotterdam veel te snel ging en de Rotterdammers irriteerden zich in grote mate aan de Leidse gezelligheid en de daarmee gepaard gaande relaxte houding. Dus zijn de gezamenlijke besturen op 1 april om de tafel gaan zitten en tot de conclusie gekomen dat verdere samenwerking geen zin meer heeft. Per 1 september staan de opleidingen Bestuurskunde in Rotterdam en Leiden dus los van elkaar. Toch kan men veel leren van een samenwerking en levert het ook zeker voordelen op. Daarom heeft Leiden, die de afgelopen maanden al geheime besprekingen met Twente heeft gevoerd, besloten per 1 september met Twente in zee te gaan. Wat zijn de reacties van de vakgroep hier op? Om te beginnen sprak Rosenthal zich zeer positief uit: "zeer internationaal, zeer internationaal. Ja, erg internationaal. Kijk, Enschede ligt natuurlijk vlak bij Duitsland, hetgeen ons zeker internationale voordelen oplevert." Ook Jouke de Vries was positief, hij ziet nu goede kansen in 1993 ook Leeuwarden bij de samenwerking te betrekken. Wat vond F. van der Meer er van? "Mm... ach, tja, eh.....nou ja, gaat wel." Wij hebben voor hem geïnformeerd en het Leids kwartiertje willen ze in Twente zeker hanteren.

Volgens Irwin levert de afstand Leiden-Twente statistisch gezien geen probleem op voor de studenten.

Toen wij Roborgh om commentaar vroegen kregen wij slechts een: heeft u een afspraak? en die hadden wij dus niet. Op de achtergrond hoorden wij een luid gelach. En ja hoor het was Erwin Muller, die vond het allemaal heel erg grappig. Onze eigen voorzitter, Jurgen Mink, wat vindt die ervan? "Ja, het staat natuurlijk altijd leuk he, als ik later kan zeggen dat ik zowel in Leiden, als in Rotterdam, als in Twente heb gestudeerd!"

Wij als BB-redactie zijn erg benieuwd wat de consequenties van dit 1 april-besluit zullen zijn. BB

Economische Zaken onderneemt 't samen

Nicolet Jansen

Het ministerie van Economische Zaken tracht door het bevorderen van de samenwerking met de belangrijkste omgevingsactoren een stevig draagvlak te creëren voor de moeilijke keuzes die het in deze tijden van voortdurende bezuinigingen moet maken. Deze belangrijkste actoren uit de omgeving zijn het bedrijfsleven en de politiek. Wat zijn, volgens EZ de mogelijkheden tot samenwerking met hen en hoe worden die mogelijkheden praktisch ingevuld?

Net als elk ander departement heeft Economische Zaken een dynamische en complexe omgeving: het departement wordt geconfronteerd met een uiteenlopend scala van wensen, behoeften en opdrachten van de politiek, het bedrijfsleven en andere belangrijke omgevingsactoren. Het probleem is dat EZ te weinig capaciteit heeft om aan al deze wensen en verlangens te voldoen. En dit probleem wordt nog eens verhevigd door huidige ingrijpende ontwikkelingen waarmee de Nederlandse economie en dus ook het ministerie geconfronteerd wordt: het proces van Europese eenwording, de snelle technologische ontwikkeling, het milieuvraagstuk en de omwentelingen in Oost-Europa. Het ministerie tracht dit probleem op te lossen door de beperkte productiecapaciteit zo efficiënt en effectief mogelijk te benutten door middel van het stellen van prioriteiten en het selecteren van de opdrachten. Hiervoor worden de *missie* en de *kerntaken* van EZ geformuleerd, waarmee bovendien een draagvlak, of in ieder geval begrip, voor de gemaakte keuzes gecreëerd kan worden bij de omgevingsactoren.

De missie van het departement is het bevorderen van duurzame economische groei. Hiervan afgeleid zijn twee kerntaken: ten eerste het scheppen van gunstige voorwaarden voor economische ontwikkeling, en ten tweede het wegnemen van groeibelemmeringen. Een belangrijke actor in het verwezenlijken van de missie en de kerntaken is het bedrijfsleven;

immers, in de bedrijven moet de economische groei gerealiseerd worden. Samenwerking van EZ met het bedrijfsleven, maar ook met het parlement dat beschouwd wordt als opdrachtgever van het departement, is daarbij van groot belang.

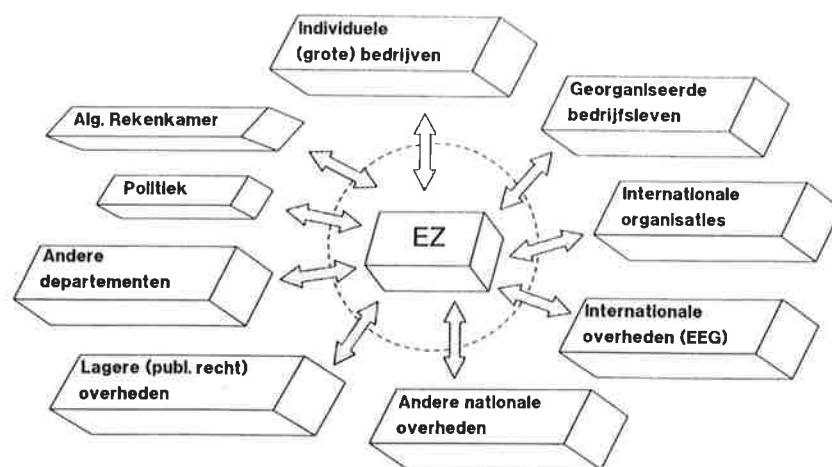
In het kader van een managementcursus kregen vijf EZ-ambtenaren een tijdje geleden van Secretaris-Generaal prof. mr. L.A. Geelhoed, de opdracht de samenwerking van het ministerie van Economische Zaken met het bedrijfsleven en de politiek te verbeteren en te intensiveren door het formuleren van een aantal aanbevelingen. Daarvoor hebben zij literatuur bestudeerd en interviews gehouden met interne en externe actoren, die van belang zijn bij de samenwerking. In het rapport dat ter afsluiting van de cursus is geschreven wordt uitgegaan van een theoretisch model waarbij het bedrijfsleven als klant en de politiek als opdrachtgever beschouwd wordt.

Een solide basis voor een goede samenwerking is volgens het rapport, het gezamenlijk vaststellen van de missie en de kerntaken van het departement met het bedrijfsleven en de politiek. In een representatief forum, waarin de drie actoren zitting hebben, zal de economische orde opnieuw worden gedefinieerd. Vervolgens worden in dit forum de missie en kerntaken van het ministerie geformuleerd, op basis waarvan de verdere samenwerking

met de klant en de opdrachtgever wordt gestuurd.

Voor de samenwerking met het Nederlandse en Europese parlement moeten communicatieplannen worden opgesteld, zodat de informatieklouf overbrugd kan worden en tevens een hoop onbegrip kan worden weggenomen: volgens EZ-ambtenaren zijn politici alleen geïnteresseerd in actuele onderwerpen, en parlementariërs beschuldigen EZ van een arrogante houding. Het communicatieplan moet worden opgesteld in samenwerking met de relevante kamercommissies en zal een aantal onderwerpen bevatten zoals het polsen van beleidsvoornemens, prioriteiten binnen EZ en toelichting bij moties. Zodoende kan de noodzakelijke helderheid en draagvlak bij de opdrachtgever wat betreft de inhoud en uitvoering van EZ-taken gerealiseerd worden.

De samenwerking met het bedrijfsleven verloopt al heel wat soepeler. De reeds lang bestaande contacten met grote individuele bedrijven en het georganiseerde bedrijfsleven zijn redelijk tot goed en vinden geregeld plaats: er wordt gesproken van een "ijzeren ring". De houding van EZ richting het bedrijfsleven is positief: de klant is koning, en het marketing-concept richt zich dan ook op zijn tevredenheid en waardering voor de EZ-produkten. Het ministerie beschouwt de relatie met het bedrijfsleven als "een partnership in een ruilproces". Zij ziet het ruilproces als volgt:

De omgeving van het ministerie van Economische Zaken. Bron: een nota van dit ministerie

bedrijven ontvangen produkten van EZ, en bieden in ruil daarvoor informatie en maken gebruik van de aangeboden subsidies. Ook "betaalt" de klant door zich te onthouden van kritiek en klachten over EZ richting de politiek. Zo houdt het ministerie de opdrachtgever op een veilige afstand met weinig risico op inmenging. Overigens zal wel extra aandacht besteed moeten worden aan het midden- en kleinbedrijf en aan de vakbeweging, die zich nu nog buiten de "ijzeren ring" geplaatst voelen.

De cursusgroep doet een aantal aanbevelingen om de samenwerkingsrelaties met de klant te verbeteren en intensiveren. Door het verbeteren van de communicatie en mobiliteit tussen de actoren kan meer kennis van doelstellingen en wijze van werken van de ander verkregen worden. Zodoende krijgt men meer respect voor elkaars cultuur, hetgeen de samenwerking bevordert. Om dit te realiseren stelt de cursusgroep allereerst voor een uitwisselingsprogramma met het bedrijfsleven op te zetten voor stages buiten de deur: ambtenaren lopen stage bij particuliere ondernemingen en managers uit het bedrijfsleven lopen stage bij het departement: een heuse verbroedering! Bovendien dient de EZ-ambtenaar maximaal gefaciliteerd en minimaal belemmerd te worden in externe contacten. Dit betekent bijvoorbeeld een vrij te besteden ruimte voor aan te bieden maaltijden en drankjes en het afschaffen van spreekverboden.

Wie weet wordt EZ nog wel eens een echt bedrijf! Ten slotte is het belangrijk voor een goede en vlotte communicatie dat de individuele EZ-ambtenaar makkelijk vindbaar en aanspreekbaar is.

Voor het bevorderen van de samenwerkingsrelatie met de klant zal EZ verder periodiek een imago-onderzoek uitvoeren, als onderdeel van het nieuwe "overheidsmarketingplan". Omdat EZ streeft naar voortdurende tevredenheid van de klant is het belangrijk op de hoogte te blijven van de wensen van de klant, maar ook duidelijk te maken wat het ministerie doet, zodat de klant daar zijn verwachtingen op af kan stemmen.

Opvallend is dat in het rapport grote nadruk wordt gelegd op de samenwerking met het bedrijfsleven en veel minder aandacht is voor de complexe relatie met het parlement: de opdrachtgever. Het rapport lezend bestaat bij mij zelfs de indruk dat het parlement slechts gezien wordt als de ja-knikker en nee-schudder, afhankelijk van hoe de politieke wind waait en welke beerput de media nu weer opentrekt. Werkelijke kennis van EZ-zaken is volgens het rapport niet aanwezig bij de opdrachtgever en tot daadwerkelijke samenwerking met het parlement zal het (dus) wel niet komen. Natuurlijk wordt voorgesteld de communicatie tussen individuele politici en ambtenaren te verbeteren en de noodzakelijke informatielijnen in kaart te brengen, maar daarbij stuit men onmiddellijk op het staatsrechtelijk probleem van ministeriële verantwoordelijkheid. Echte oplossingen voor dit probleem worden niet geboden. Het enige is dat de cursusgroep denkt de dreigende rolvervaging, namelijk ambtenaren die voor politicus gaan spelen, tegen te gaan door het opstellen van spelregels. Mij lijkt dit iets te simpel. Maar zo is ook de gedachte dat in een forum van EZ-ambtenaren, politici en vertegenwoordigers van het bedrijfsleven de missie en de kerntaken van EZ kunnen worden vastgesteld, te simplistisch. Er wordt geen aandacht besteed aan de tegenstrijdigheid en complexiteit van belangen van verschillende actoren;

en met eventuele problemen die daaruit voortvloeien wordt geen rekening gehouden. Moeilijke keuzes behoren volgens het rapport gemaakt te worden aan de hand van de missie en de kerntaken. Maar juist bij de gezamenlijke formulering daarvan, kunnen de problemen ontstaan: er is een grote kans dat de parlementaire ideeën hierover botsen met de ideeën van het bedrijfsleven.

Economische Zaken blijft een overheidsorganisatie met een complexe omgeving, waarin een verscheidenheid aan actoren zorgt voor vele tegenstrijdige taken en opdrachten. Helaas voor de vijf EZ-ambtenaren zal het departement nooit veranderen in een hypermoderne onderneming met topflexibiliteit, puur commerciële beleidsvoering en flitsende p.r.: ook niet door broederlijke samenwerking met het bedrijfsleven. ⁸⁸

Ministerie van Economische Zaken

Ministerie van Economische Zaken

Ministerie van Economische Zaken

Ministerie van Economische Zaken

The Greenhouse Effect

Een CD van Tony Scott, Part Two en VROM

De hele redactie

Het vorige nummer een boekbespreking, nu een CD-bespreking. Wordt de BB tegenwoordig gesponsord door Boek & Plaat? Nee, het gaat hier echt om een onderwerp dat banden heeft met de bestuurskunde. Lees dus rustig verder.

VROM en het broeikas-effect

Sinds najaar 1990 voert het ministerie van milieu een voorlichtingscampagne over het broeikas-effect. Deze meerjarige campagne is opgedeeld in een aantal fasen. Eerst kwam er een massamediale campagne, bijvoorbeeld de Postbus 51-reclame met de "man in de zak."

De tweede fase van de campagne is meer op jongeren gericht. Het doel is kennisoverdracht, (wat is het broeikas-effect), het bereiken van een veranderde houding tegenover het probleem en een aanzet te geven tot ondermeer energiezuinig gedrag

Bij het "jongerentrajec" is gekozen voor een lespakket voor het voortgezet onderwijs en een muziekbenadering.

Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordeningen Muziek

Min of meer toevallig kwamen VROM en Tony Scott met elkaar in contact. De eerste een ministerie van middelbare leeftijd, de tweede een muzikant die een lied wilde maken over milieuvervuiling. Uit die ontmoeting groeide een samenwerking. Tony Scott schreef een lied, dat door Arcade geproduceerd werd en als een normale single, voor een gewone prijs (f9,95), op de markt gebracht werd. De bijdrage van VROM was een informatieboekje over het broeikas-effect. Ook betaalde het ministerie de video-clip. De kosten van clip, boekje en lespakket bedragen slechts zo'n f350.000,-.

De clip dient niet alleen ter promotie van de single, maar is ook toegevoegd aan de video in het lespakket. Vanaf eind februari draait hij

in de hal van het Imax-theater in Rotterdam en het Omniversum in Den Haag. Ook draait de clip vanaf 21 februari in het voorprogramma van circa 140 bioscopen.

Als ware muziekliefhebbers hoeft VROM niets te hebben van Arcade, ook niet als er winst wordt gemaakt.

Om te kijken of de CD iets zal kunnen bijdragen aan het verinnerlijken van het milieubeseef, heeft de redactie van uw aller BB zich opgeofferd en een klein kwartier uitgetrokken om de single te beluisteren. Hier zijn de resultaten.

Stop the greenhouse effect Jantien van 't Hof
Ben ik nou zo'n tut dat ik iets anders verwacht had van deze poging van VROM om jongeren bewust te maken van het milieu? Als ik het had moeten organiseren had ik waarschijnlijk een plaatje van een lief, schattig, zachtaardig en milieuvriendelijk klinkend nummer over het dreigende einde van het tropisch regenwoud genomen. Je weet wel, van die Peruanen met van die zwarte vlechten en mooie kleurrijke kleren. Ze zingen altijd gezellige nummers midden in de stad, begeleid door trommels en verantwoorde bamboefluiten.

Gelukkig zijn ze bij VROM wijzer. Ze nodigen een of andere semi-populaire rapper uit, Tony Scott, om een nummer met zeer metallic en vooral heftige geluiden te produceren, waar een mooie vrouwenstem de belangrijke mededeling doet dat er iets moet veranderen. Op deze manier, denken ze bij VROM, kun je jonge mensen wel bereiken. In de discotheek

en op de radio zal het veel beter aanslaan dan zo'n verantwoorde, truttige poging die eigenlijk al zo vaak is ondernomen. Laten we nu eindelijk eens niet op de sentimenten spelen. Het is waar, na Lee Towers en Bart (B.O.O.S.) heeft niemand daar nog trek in.

Uit betrouwbare bronnen heb ik vernomen dat Countdown en co. zich al bijzonder hebben uitgesloofd om de single van Tony een succes te maken.

Maar ik haat Tony Scott. Waarschijnlijk ben ik gewoon echt een tut. Maar dan wel zo een die zich er grotendeels al van bewust is dat het anders moet met het milieu. En die anders nog wel wordt beïnvloed door Hans Böhm met zijn plastic kop. Ik ben dus niet bepaald de doelgroep, dat zal het zijn. Toch leuk geprobeerd van VROM.

Taal en teken

Charlotte Holtgreve

Een paar maanden geleden was in de Italiaanse kranten te lezen dat de de Nederlanders de Nederlandse taal hadden afgeschafte en het Engels tot nationale taal hadden verheven. Volgens de Italianen was dit een verstandig besluit van de Nederlanders om een aantal redenen. Als belangrijke reden noemde ze dat de Nederlanders niet langer meer de "G" zouden hoeven uitspreken. Nederlanders zouden zo minder last krijgen van hun keel, want dit was een van de vele oorzaken van de keelontstekingen in Nederland. Buitenlandse Zaken heeft zich enorm ingezet dit gerucht in Italië te laten verdwijnen. Hoe komen dit soort berichten de wereld (Italië) in? Bijvoorbeeld als de Nederlandse overheid haar voorlichting in het Engels gaat geven.

Hipho(o)p voor de toekomst

Nicolet Jansen

Got to make time! F to the U, to the T-U-R-E! De nieuwste hit van Tony Scott & het Ministerie van VROM: "Red het milieu! Begin met een ploetje moaken."

Met het geluid van oerwoudtrommels en inboorlingachtige kreten (Taaraan af!) op de achtergrond, vertelt een semi-wetenschappelijke stem over het greenhouse-effect: "Stop the greenhouse-effect!" Tony Scott volgt met

een snelle, swingende rap op stoere, nonchalante toon, die de jongeren vast en zeker zal aanspreken. De boodschap is serieus: laat je brommer eens staan, kijkt niet constant t.v. en zet die verwarming eens lager. De frisse song heeft echter zo'n snelheid dat de helft van de tekst verloren gaat in de hiphop en house-effecten. Gelukkig zit er een boekje bij de CD-single waar alles nog eens in "plain dutch" staat geschreven: in heldere en vooral niet te lange zinnen wordt verteld wat het broeikas-effect is, hoe het wordt veroorzaakt en wat je er zelf aan kan doen om het tegen te gaan.

Muzikaal gezien is het nummer niet echt interessant: naast de enorme hoeveelheid klanken, gefabriceerd met behulp van een computer, bestaat het nummer uit een aantal simpele akkoorden en een duidelijk hiphop-schema: de coupletten zijn gerapt en het refrein is gedeeltelijk gezongen. Got to make time! Het refrein is origineel, swingt en spreekt ook het meest aan.

Al met al is het een leuke, frisse en zeker ook originele manier van VROM om de jongeren voor te lichten over het broeikas-effect en wat je daar zelf tegen kan doen. Nu nog maar hopen dat het plaatje een beetje succes heeft!

Een rappende in de woestijn

Roger Jolly

Ja, je moet toch eerlijk zijn, hoe goed het doel ook is. Laat ik toch maar positief beginnen. Het bij de CD gevoegd boekje is van vrij goede kwaliteit. Buiten het feit dat het kennelijk door een christelijk medemens is geschreven, "natuurlijk evenwicht ... sinds Adam en Eva", en het niet vermeldt dat CO₂ ook door uitademen in het milieu komt, niets dan lof. Vlotte kleuren, vlot geschreven, vlot vergeeten. Je koopt ten slotte een CD voor de muziek.

Dus nu de CD, eh tsja... Het enige verschil dat ik tussen de drie nummers die erop staan kan vinden is de tijdsduur. Nu geef ik toe dat het niet echt mijn soort muziek is, beter gezegd: het is mijn soort muziek helemaal niet. Niet dat het echt lelijk is, alles went per slot van rekening. Toch vraag ik mij af of de boodschap wel doorkomt. Voor zover de tekst te

doorgronden is, maakt deze niet de indruk een duidelijke uiteenzetting van oorzaken en gevolgen van een grote CO₂ uitstoot en het broeikas-effect te geven.

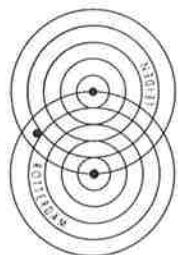
Kortom, mij spreekt de CD niet aan en gezien het kortstondig optreden van de single in de lage regionen van de Top 40, ook maar weinig anderen. Ik hoop dat het lespakket een grotere invloed zal hebben dan de CD. Maar als VROM zegt dat er naar "de meest effectieve middelen" (sic) gezocht is, denk ik dat ik een extra zwembroek ga kopen.

House tegen greenhouse John Zevenbergen

Begeleid door een lekkere *beat* wordt de boodschap ("stop the greenhouse effect") op

indringende wijze al rappend overgebracht, waarbij men de kracht van het herhalen als uitgangspunt heeft genomen, wat natuurlijk perfect aansluit bij de huidige trend in de muziekwereld. De echte house-liefhebber zal alleen wel even moeten wennen aan het feit dat deze tekst ook nog ergens over gaat. Misschien kijken jongeren tegenwoordig toch al wat anders tegen teksten aan na openlijke, elkaar tegensprekende speculaties over het al dan niet in leven zijn van James Brown. Toch vind ik het een leuke actie van het ministerie van VROM, die hopelijk bijdraagt aan het milieu-besef bij de "Club Veronica kids". Minister Alders moet gedacht hebben: je bent jong en je wilt geen broeikaseffect. BB

Denk na over je toekomst

RETICULAIR
VERENIGING VAN AFGESTUDEERDEN BESTUURSKUNDE
ROTTERDAM LEIDEN

12

Renate Scheffer

Tijdens je studie bestaat de mogelijkheid om lid te zijn van een van de faculteitsverenigingen, de B.I.L. in Leiden of Cedo Nulli in Rotterdam. Wanneer je afgestudeerd bestuurskundige bent, kun je lid worden van Reticulair.

Reticulair stelt zich ten doel contacten tussen afgestudeerden van de gemeenschappelijke studierichting Bestuurskunde onderling te bevorderen en te onderhouden. Een dergelijk netwerk kent naast plezierige kanten van het contact met oud-collega studenten, tijdens de maandelijkse borrel, ook nuttige aspecten. Te denken valt daarbij aan uitnodigingen voor lezingen en thema-avonden, het vier maal per jaar uitkomende periodiek en de jaarlijkse almanak.

Studenten in de laatste fase van hun studie krijgen de mogelijkheid aspirant-lid te worden van Reticulair. Dit heeft als voordeel dat je deel uit kunt maken van het bestuurskundig netwerk, wat bijvoorbeeld het zoeken naar een stageplaats of baan kan vergemakkelijken. Daarnaast wordt je op de hoogte gehouden, door middel van het periodiek, van verenigingsactiviteiten.

Het aspirant-lidmaatschap kost f25,- per jaar.

Als je meer over Reticulair wilt weten, kom dan naar de Banenmarkt van 7 april 1992 in congrescentrum Engels. In de loop van dit jaar zal er tevens een borrel worden georganiseerd, speciaal voor DIII studenten Bestuurskunde uit Leiden. Je wordt hier nog persoonlijk voor uitgenodigd. Natuurlijk kun je ook tussentijds informatie inwinnen, of aspirant-lid worden. Neem dan contact op met:

Renate Scheffer (010-4526250)

of een ander bestuurslid van Reticulair:

Ewit Roos, voorzitter; Robert Smits, Secretaris;

Frank Hendriks, eindredacteur Periodiek; Ed van den Berg, organisator conferentie.

De Landelijke Bestuurskunde Dag

Lucella Carasso, Nicolet Jansen en John Zevenbergen

Donderdag 19 maart werd in Nijmegen de zesde Landelijke Bestuurskunde Dag georganiseerd. Het thema van deze dag was: "De overheid: Vernieuwer of Vernieler?"

Met een redelijk grote groep enthousiastelingen vertrokken we om half acht naar het Oosten. Dit in tegenstelling tot de Leidse docenten. Er waren er slechts nul aanwezig.

Als eerste hield prof. dr. Nelissen van de Katholieke Universiteit van Nijmegen zijn lezing.

Hij vond de vernieuwing noodzakelijk vanwege externe ontwikkelingen (einde koude oorlog) en interne ontwikkelingen (groeiende kloof tussen rijk en arm). Hij vroeg zich af welke rol de overheid op het moment speelt in dit vernieuwingsproces, die van een geëngageerd toeschouwer of die van een actieve participant. Vervolgens noemde hij twee mogelijke gevaren. De overheid kan partij onder de partijen worden, waarmee haar democratische legitimiteit afneemt. Daarnaast is er het gevaar dat de overheid achter de feiten aan gaat hollen en geen controle meer heeft. Zijn belangrijkste conclusies waren de volgende: er is een gemis aan ideologie bij de gezagdragers, en vernieuwing is vaak niet meer dan bureaucratische rethoriek. Tevens is er te weinig coördinatie, met het gevolg dat er contradicties in het beleid optreden, en vernieuwing vindt slechts plaats op een bepaald aantal beleidsterreinen, zoals op milieugebied.

De tweede lezing werd gepresenteerd door de burgemeester van Nijmegen, mr. M.E. d'Hondt, en had de titel "schijn en werkelijkheid van vernieuwing". De inleiding bestond uit een wervend praatje over de oudste stad van Nederland waarin de burgemeester wees op de bestuurlijke vernieuwingsmomenten in de geschiedenis van Nijmegen, zoals rond 400 na Chr. en in 1678 en 1944.

Het centrale thema in zijn toespraak was de metafoor van kruipolie: de bestuurlijke vernieuwing als kruipolie om de overheid die

vast zit en worstelt met zijn kerntaken, weer los te maken. Door bestuurlijke vernieuwing gaat de overheid zoekend en tastend naar een nieuwe positie. Bij elke taak blijft de overheid echter een ander gezicht houden. Het hantieren van de beleidsinstrumenten bij bestuurlijke vernieuwing zal echter niet moeten leiden tot nog meer beleid. De burgers verwachten in plaats daarvan succesvolle uitvoering: "geen schijn maar werkelijkheid!"

Na de pauze volgde het hoogtepunt: de minister van Binnenlandse Zaken van België dhr. Tobback, tevens bij gelegenheid demagoog. Hij hield een wervend betoog waarin hij zijn zorgen uitsprak over de huidige westerse samenleving. De mensen denken alleen nog maar aan zichzelf, eisen van de overheid, profiteren van de overheid en willen er niets voor betalen. Ook de student beseft niet water vandaag de dag in hem wordt gestoken aan geld en kennis. En besturen worden op *contrat social* gebouwd, en dat is nu niet meer in deze individualistische samenleving. Hij hoopt dan ook dat de vernieuwing die nodig is, die van de geestesgesteldheid, een kans krijgt.

Dwars daar tegen in ging daarna Pim Fortuyn. Die vond juist dat je deze individualistische samenleving goed moest gebruiken. Men moet luisteren naar kritiek van de mensen en daarmee een invulling geven aan de verzorgingsstaat. Hij merkt op dat het in Nederland moeilijk is om ook maar een kleine verandering aan te brengen: er staan gelijk tien mensen op die "ja maar..." roepen. Hij sprak zich tevreden uit over de invoering van Euregio's en vond dat ook veel macht naar Brussel moest gaan.

13

Na de lunch waren er workshops, en men kon kiezen uit vier verschillende: Sociale vernieuwing, Stedelijke vernieuwing, Milieu-vernieuwing en Politieke en Bestuurlijke vernieuwing. Een referent hield een praatje, twee co-referenten hakten daar op in en ver-

volgens kon er een discussie losbarsten. Tot slot volgde er een boottocht die gelegenheid bood eindelijk eens te praten met diegene die je al de hele dag op het oog had. Al met al was het een goede congresdag. **BB**

Naar een nieuw politiebestedel

Nicolet Jansen en John Zevenbergen

Na vele jaren van discussie over de slecht functionerende Nederlandse politie is men nu zover dat er daadwerkelijk iets gaat veranderen. Eén van de grootschaligste en meest complexe reorganisaties in de ambtelijke wereld is zich momenteel aan het voltrekken: het samengaan van Rijks- en Gemeentepolitie tot een regionaal georganiseerde politie. Om een goed inzicht te krijgen in deze reorganisatie hebben wij iemand geïnterviewd die er midden in zit, dhr. Poelert, ex-commissaris van de Gemeentepolitie Leiden en na de reorganisatie plaatsvervangend hoofd van de regio Hollands-Midden, waar Leiden ook deel van uit gaat maken.

Geschiedenis

Sinds het Politiebesluit van 1945 bestaat in Nederland al een onderscheid tussen Rijks- en Gemeentepolitie. Gemeenten met meer dan 40.000 inwoners hebben een eigen Gemeentepolitie-korps met de burgemeester aan het hoofd. In alle andere gemeenten is er Rijkspolitie, die rechtstreeks valt onder het ministerie van Justitie.

Deze tweedeling binnen de Nederlandse politie is uit het oogpunt van efficiency niet erg handig. Er werken immers twee strikt gescheiden organisaties aan dezelfde taak en in hetzelfde gebied. Al lang voor de fusiegolf in het bedrijfsleven zag de overheid dit in en er wordt dan ook al tientallen jaren gesproken over een nieuw politiebestedel. Toch veranderde er nooit wat. De belangrijkste reden was machtspolitiek: niemand wilde zijn invloed verliezen. De Nederlandse politie valt onder twee ministeries. Burgemeesters staan aan het hoofd van de politie waar het gaat om het handhaven van de openbare orde. Voor de opsporing van strafbare feiten is de politie verantwoordig schuldig aan de Officier van Justitie. Het beheer van het politiekorps is bij

de Rijkspolitie in handen van de districtscommandant, de Gemeentepolitie heeft hiervoor de commissaris (onder verantwoording van de burgemeester). Kortom, een complex geheel van machtsrelaties. Wanneer men hierin veranderingen wil doorvoeren, is het onvermijdelijk dat dit aan alle kanten wordt tegengewerkt door degenen, die hun positie in het gedrang zien komen. Er zijn verschillende wetsontwerpen ingediend, waarin men wilde komen tot bijvoorbeeld een provinciale politie of een staatspolitie, die echter allen door de Tweede Kamer zijn verworpen. Wel zijn er op vrijwillige basis politieregio's gevormd, waarin op diverse onderdelen werd samengewerkt.

Mede onder druk van de bezuinigingen werd de reorganisatie toch opgenomen in het regeerakkoord van Lubbers III. De boodschap was helder: in deze kabinetsperiode moest er een nieuw politiebestedel komen. De ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie, Dales en Hirsch Ballin gingen om de tafel zitten en dachten na over de toekomst van de Nederlandse politie.

De reorganisatie

Vooralsnog wordt 6 april 1993 vastgehouden als de dag waarop de Nederlandse politie in haar nieuwe vorm gaat functioneren. Vanaf dat moment bestaan de Rijks- en Gemeentepolitie niet meer en komt daarvoor een regionaal georganiseerde politie in de plaats. Nederland wordt verdeeld in vijftientig regio's met elk een eigen politiekorps. Daarnaast komt er een zesentwintigste korps, het Korps Landelijke Diensten, waar onderdelen zoals de Algemene Verkeersdienst, de Centrale Recherche Informatiedienst (CRI) en de Politie te Water onder vallen.

Het bestuur van de regio wordt gevormd door een Regionaal College, bestaande uit de hoofdofficier van justitie en de burgemeesters

van de in de regio liggende gemeenten. De burgemeester van de grootste gemeente in de regio wordt korpsbeheerder en zijn positie is te zien als *primus inter pares*. In de regio Hollands-Midden is Leiden de grootste gemeente, waardoor burgemeester Goekoop deze rol zal gaan vervullen. Burgemeesters van gemeenten met Rijkspolitie krijgen nu voor het eerst een beheersfunctie, evenals de hoofdofficier van justitie, die dit voorheen ook niet had. De invloed van de ministeries neemt echter af, alleen het Korps Landelijke Diensten komt rechtstreeks onder het ministerie van Justitie te vallen.

Doelstellingen

De doelstellingen van deze reorganisatie zijn:

- het vergroten van het veiligheidsgevoel in de samenleving;
- een hoger rendement van het politie-apparaat;
- verbetering van de kwaliteit van de politiezorg;
- een versterkte aanpak van de bovenlokale criminaliteit.

Ook wil men veel gaan doen aan het verhogen van de kwaliteit. Veel aandacht zal worden

gegeven aan het meten van de resultaten van het politie-optreden. De aandacht zal verschuiven van de input- naar de output-kant. Daarnaast zal er een stuk efficiënter gewerkt worden. Er zal op regionaal niveau coördinatie van mensen en middelen plaatsvinden. Als voorbeeld van deze grotere efficiency noemt dhr. Poelert het aantal meldkamers dat landelijk van tweehonderd naar vijftientig zal worden teruggebracht. Toch zal het nog wel zeker vijf jaar duren voor de organisatie echt efficiënt werkt.

De politie-organisatie is nu erg intern gericht om de reorganisatie in goede banen te leiden, wat veel tijd en energie opslokt. Hierdoor kan de organisatie niet voldoende naar buiten treden, wat nodig is voor het bereiken van de eerste doel-

stelling, het vergroten van het veiligheidsgevoel. Burgers gaan zich veilig voelen, wanneer ze zien dat er agenten op straat voor hen beschikbaar zijn en niet wanneer er urenlang vergaderd wordt over het aantal formatieplaatsen. Het is dus van groot belang dat de reorganisatie zich in hoog tempo voltrekt, zodat er weer snel gewerkt kan worden aan de zaken, die de politie haar bestaansrecht verlenen.

Tenslotte wil men een betere aanpak van de bovenlokale criminaliteit, waarbij gedacht moet worden aan de georganiseerde misdaad, milieucriminaliteit, en dergelijke. De agenten, die zich hiermee bezig gaan houden komen uit de verschillende gemeenten in de regio en worden nu op een hoger niveau ingezet. Wij vroegen dhr. Poelert of dit niet ten koste gaat van de basistaken in de kleinere plaatsen, zoals surveillance, ordehandhaving en aanpak van kleine criminaliteit. Volgens hem is dit niet het geval, aangezien er naast schaalvergroting ook schaalverkleining plaatsvindt door het instellen van wijkbureau's, die dicht bij de burger staan. Daarnaast wordt het aantal staffuncties teruggebracht, waardoor er personeel vrijkomt dat op het uitvoerend niveau ingezet kan worden. Naar ons idee

levert dit veel weerstand op bij het personeel, maar volgens dhr. Poelert valt dat mee.

Onzekerheid

Vervolgens vroegen we hoe er in het algemeen door het personeel gereageerd werd op de reorganisatie. Er bleek weinig weerstand te bestaan. Iedereen was het er wel over eens dat het zo niet langer kon en dat een reorganisatie nodig was. Niemand wil tenslotte "bij een failliet bedrijf werken", aldus dhr. Poelert. Wel is er grote onzekerheid onder het personeel over wat er nu precies met hun functie gaat gebeuren en dit brengt natuurlijk spanningen met zich mee.

Verschillende culturen

Zijn er nu grote cultuurverschillen tussen de Gemeente- en de Rijkspolitie? Zeker, maar die bestaan ook onderling binnen de Rijks- en Gemeentepolitie-korpsen. In sommige gevallen zal het cultuurverschil tussen twee Rijkspolitie-korpsen groter zijn dan het verschil tussen een Rijks- en een Gemeentepolitie-korps. Wel is de werkomgeving in een grote stad natuurlijk heel anders dan in een plattelandsgemeente. Daarom wil men in de nieuwe structuur de mensen zoveel mogelijk houden op de plek waar ze goed bekend zijn.

Politiek

De reorganisatie brengt een tijdelijk kwaliteitsverlies met zich mee door de al eerder genoemde onzekerheid bij het personeel en de interne gerichtheid tijdens de reorganisatie. Om deze reden hoopt dhr. Poelert dat de politiek het proces niet teveel zal afremmen. Elk kwartaal vindt er een rapportage aan de Tweede Kamer plaats over de voortgang van de reorganisatie.

De vastgestelde datum voor de officiële invoering van het nieuwe politiebestedel, 6 april 1993 vormt voor de politie-organisatie geen probleem, maar dhr. Poelert verwacht niet dat de Tweede Kamer het voor deze datum afgehandeld zal hebben. Naast allerlei technische vertragingen, zoals het overschrijden van termijnen, bijvoorbeeld bij de Raad van State,

zijn er ook politieke obstakels. Sommigen vinden dat de politie-organisatie in de nieuwe vorm te zelfstandig wordt. Ook is er de angst, met name bij D66, dat het lokale gezag over de politie teveel wordt aangetast. Tenslotte blijft de politie onder twee ministeries vallen, wat nog steeds problemen met zich meebrengt. Kortom, de politiek is er nog niet uit. Toch zullen de hoofdlijnen van de reorganisatie moeilijk meer te veranderen zijn. Indien dit toch zou gebeuren, zou dit tevens "de doodsteek voor de Nederlandse politie" zijn, aldus dhr. Poelert. Opmerkelijk is dat men de streefdatum op 6 april 1993 laat staan, ook al is het inmiddels wel duidelijk dat deze niet gehaald zal worden. Dit wordt echter gedaan om te voorkomen dat de vaart uit de reorganisatie gaat.

Toekomst

Hopelijk zal de reorganisatie goed verlopen en zal er een duidelijke verbetering zijn van zowel de effectiviteit als de efficiency. Of dit nieuwe politiebestedel echter ook op lange termijn stand zal houden is nog de vraag. Met het oog op de ontwikkelingen in Europa en de voornemens op het gebied van de politiek-bestuurlijke vernieuwing kan het wel eens zo zijn dat op niet al te lange termijn de Nederlandse politie opnieuw zal moeten reorganiseren. Dat zal dan echter niet zo ingrijpend zijn als de huidige operatie. **BB**

De man van de readers: dhr. Overdijk

Charlotte Holtgreve en Jantien van 't Hof

Heb u hem al? En hoeveel kost ie? Vragen die meneer Overdijk regelmatig te horen krijgt. Honderden guldens overhandigen we hem elk jaar. Hoe is het om studenten van literatuur te voorzien en waarom zijn Leidse readers niet zo duur als de Rotterdamse???

Meneer Overdijk begon met verkopen van readers voor pedagogiek, toen nog op de Rijnsburgerweg. Hij werkte met een kleine groep mensen, het was kleinschalig en heel plezierig werken. Het bleek in eerste instantie dan ook een vrij grote stap om de verkoop te starten in het Pieter de la Court gebouw (toen nog naamloos). Maar na korte tijd had Overdijk zijn ouderwetse draai weer terug gevonden. Efficiency voert nu meer de boventoon dan vroeger, toen pauzes van tien minuten regelmatig tot een half uur uitliepen. Overdijk verkoopt tegenwoordig meer dan tweehonderd readers per dag, naast artikelen als diskettes en printbudgetten.

Om deze veranderingen aan te kunnen is er een uitgebreid computersysteem ingevoerd, dat bijna helemaal aan de wensen van Overdijk voldoet. Nog een paar veranderingen en het werkt goed. Overdijk wil zijn werk zo goed mogelijk doen en is daarom een avondstudie "Marketing en verkoop" begonnen. Hij is zich door zijn studie gaan realiseren hoe belangrijk het is de klanten goed te kennen en mensenkennis te hebben. Over avondstudenten gesproken, van de FSW-studenten is het grootste deel avondstudent. "Bij de verkoop van readers hou ik hier rekening mee", zegt Overdijk, "omdat ik maar twee keer in de week 's avonds geopend ben en avondstudenten vaak niet de kans zien een reader te kopen, is er een mogelijkheid gecreëerd tot het opsturen van readers tegen portokosten. Hier wordt veel gebruik van gemaakt."

Mede vanwege deze avondstudenten pleit meneer Overdijk er bij de docenten voor dat zij het onderwijsmateriaal drie weken van tevoren klaar hebben, zodat iedereen de moge-

lijkheid heeft het te kopen. In het verleden kwamen docenten nog al eens te laat met hun materiaal bij hem en dit gaf dan problemen.

Problemen met docenten zijn er nauwelijks, vooral nu iedereen Overdijk kent. Maar hoe zat het nu met de readers uit Rotterdam en hoe komt het nu dat readers uit Rotterdam duurder zijn dan de Leidse? Daar gaat hij even voor zitten: "Er zijn een paar redenen voor. De kosten voor de Rotterdamse readers die in Leiden worden verkocht zijn zo hoog omdat we hier de verzendingskosten moeten betalen die een paar honderd gulden zijn." Dit doet de prijs van de reader met zo'n f3,- stijgen. De tweede reden is dat de Rotterdamse stichting Syllabi, die de readers maakt en verkoopt, een andere kostprijsberekening heeft dan de Leidse. De Leidse manier is de goedkoopste, maar houdt wel in dat de faculteit dingen moet betalen, die in Rotterdam door de studenten worden betaald (bijvoorbeeld de kosten van het kantoor).

Overdijk heeft daarom voorgesteld alle Leidse readers in Leiden te maken en Rotterdamse in Rotterdam. In Leiden is er geen verschil in kostprijs als je een groot of een klein aantal readers maakt. Overdijk denkt dat in Rotterdam nog gebruik wordt gemaakt van een zogenaamde "masterplaat". Van elke af te drukken pagina wordt een plaat gemaakt, vervolgens worden hiervan af de readers gedrukt. Dat betekent wel dat naarmate je meer readers maakt, het goedkoper wordt. Toch is men in Rotterdam accoord gegaan met het voorstel. Misschien heeft het optreden van Overdijk tegen In 't Veld, bekend van het derde jaars vak BIK I, hier iets mee te maken?

Studenten zijn over het algemeen hier wel vrij mondig. Alleen zouden ze ook eens wat meer tegen hun hoogleraren moeten durven zeggen, volgens Overdijk, als ze het een keer ergens niet mee eens zijn. Hoogleraren staan daar volgens hem best open voor.

Af en toe, zegt Overdijk maak je wel eens gekke situaties achter de balie mee. Op een gegeven moment kwam hier een student een reader kopen. Zijn hoogleraar stond achter hem en zei: "als je nu pas die reader koopt dan kan je beter maar helemaal niet aan het vak beginnen". Nu bleek die student de reader

ruim van te voren te kopen, maar daarnaast bleek hij ook een rector van een van de grootste gymnasia van Nederland te zijn. Tja, zo iets kan altijd verwacht worden bij een faculteit waar veel avondstudenten zijn.

Een beetje sociaal werker is Overdijk af en toe wel. "Studenten vertellen hier alles en nog wat als ze hier aan de balie staan". Maar op de manier waarop hij dit vertelt kunnen we opmaken dat hij het niet echt ongezellig vindt. Dus heb je zin in een praatje...ga eens langs, wij hebben ook een gezellig half uurtje met hem gehad. BB

Verkiezingen van de faculteitsraad

In april en mei van dit jaar worden er weer verkiezingen voor de faculteitsraad gehouden. In deze raad zitten naast docenten en ondersteunend personeel, vier studenten, die aan verschillende vakgroepen van onze faculteit studeren. Afgelopen jaren had psychologie steeds twee studenten in de raad, bestuurskunde een pedagogiek beiden één. Om het belang van bestuurskunde goed te kunnen behartigen, wil men dit jaar bij bestuurskunde proberen twee zetels te pakken te krijgen. Dit kan alleen als alle bestuurskunde studenten hun biljet, dat ze binnenkort thuis zullen krijgen, invullen (natuurlijk met een stem op een bestuurskundelijst) en terugsturen.

Er zijn dit jaar drie bestuurskundelijsten. Om jullie een beeld te geven van de kandidaten, hebben wij iedere lijst gevraagd zich even aan jullie voor te stellen. Succes met kiezen.

Lijst 1: Bestuurskunde Actief

Binnenkort zijn er weer verkiezingen voor de faculteitsraad. Ik ben een van de kandidaten. Ik ben Rego Boer, vierde jaars student en ik heb de afgelopen twee jaar in de faculteitsraad gezeten, met veel plezier overigens.

Nu zijn de onderwerpen die in de faculteitsraad besproken worden vrij organisatorisch van aard en dus niet direct op jullie van invloed. Onderwerpen als hoogleraarbenoemingen, facultaire begroting, verdeling onderzoeksuren.

Toch is een stem voor studenten in deze raad interessant. Ten eerste zijn dit soort dingen niet bepaald onbelangrijk, ten tweede is een toezien oog van studenten een goede controle op iets te voortvarend gedrag van de heren beleidsmakers.

Zo is bijvoorbeeld de besluitvorming over het onderwijsprogramma van bestuurskunde vorig jaar op mijn voorstel opgeschort geweest. Dit omdat een voorstel van de studierichtingscommissie op wonderbaarlijke wijze was verdwenen. Het resultaat was dat de vak-

groep het conceptprogramma aanpaste. Interessant om te vermelden is nog het initiatief van de studentleden om een aantal zaken op de faculteit te verbeteren. Zaken als de capaciteit van de computervoorzieningen, openingstijden van de bibliotheek en de kantine in de avonduren.

Bij de verkiezingen hebben jullie een keuze uit een veelheid van kandidaten en maar liefst drie lijsten, dit dankzij de enthousiaste inzet van de heren Roborgh en Van der Herberg (voorzitter van B.O.O.S.).

Hoe blij jullie hiermee moeten zijn is maar de vraag. Op basis van de verhoudingen tussen de studentenaantallen binnen de faculteit kan bestuurskunde maar één zetel behalen.

Natuurlijk is er maar één oplossing: allemaal op dezelfde lijst stemmen!

Stem op iemand met twee jaar ervaring en goede contacten binnen de faculteit, stem Bestuurskunde Actief!

Bedankt,
Rego Boer.

Lijst 2: Bestuurskundigen In Overleg

Het lijkt erop dat de universitaire democratie dit jaar een opleving beleefd. Was het in voorgaande jaren bij Bestuurskunde, maar ook bij de meeste andere studies binnen de Faculteit der Sociale Wetenschappen, al moeilijk één lijst te vormen, dit jaar strijden alleen bij Bestuurskunde al drie lijsten om de gunst van de kiezer. Voor het democratisch gehalte van de verkiezingen is dit een vooruitgang, men heeft nu de keuze uit verschillende kandidaten in plaats van slechts de keuze Rego of blanco. Voor de positie van Bestuurskunde in de faculteitsraad kan het een nadeel zijn. Bij het toewijzen van zetels in de faculteitsraad wordt immers gekeken naar het aantal stemmen dat een lijst verzameld heeft en niet naar het aantal uitgebrachte stemmen per studierichting.

"Waarom zijn er dan toch drie lijsten gevormd?", zal de oplettende lezer zich nu afvragen, "Als er één gecombineerde lijst was gevormd, waren de positieve gevolgen voor het democratisch gehalte gehandhaafd, terwijl Bestuurskunde gemakkelijk haar zetel had kunnen behouden."

Het blijkt echter dat niet iedereen bereid is het belang van Bestuurskunde boven persoonlijke belangen en ambities te plaatsen. Zo bleek Rego Boer slechts bereid tot het vormen van een gecombineerde lijst op voorwaarde dat hij de nummer één op deze lijst werd. Dit bleek voor de overige kandidaten allesbehalve vanzelfsprekend te zijn, omdat Rego immers al twee jaar in de faculteitsraad had gezeten. Rego besloot daarom een eigen lijst in te leveren. Voorstellen om in overleg tot een lijstvolgorde te komen of de volgorde desnoods door loting te bepalen, wees hij resoluut van de hand. Rego wou kost wat kost de eerste zijn om drie jaar in de faculteitsraad te zitten.

De conclusie uit het bovenstaande moge duidelijk zijn: wil je een frisse wind door de faculteitsraad laten waaien? Stem dan op ons, Bestuurskundigen In Overleg (BIO). Wij zullen het belang van Bestuurskunde voorop stellen in de faculteitsraad en, in tegenstelling tot Rego, actief samenwerken met de andere studentenvertegenwoordigers binnen Bestuurskunde in B.O.O.S. (zie vorige BB) om op deze manier een stevige vuist voor de studenten te kunnen maken. Wij hebben allemaal al ervaring met het oplossen van problemen voor studenten, met name Leo van Malland als ombudsman en Gert-Jan de Jong als B.I.L.-secretaris.

Stem voor Bestuurskunde, Stem BIO !!!

Elianne Koch
Gert-Jan de Jong
Leo van Malland

Lijst 3: Perry van Rijn

Ik wil dit stukje beginnen met het bedanken van Jantien van de BB. Zij gaf mij de kans om mijzelf voor te stellen aan jullie bestuurskunde-studenten. (die uiteindelijk op mij moeten stemmen in mei bij de verkiezingen) Ik ben namelijk Perry van Rijn, een derde jaars student Bestuurskunde en ik stel me kandidaat voor een zetel in de faculteitsraad van de faculteit Sociale Wetenschappen.

In dit orgaan zal ik de controlerend-kritische taak ten opzichte van het bestuur serieus uitoefenen. Hierbij moet wel aangetekend worden dat een zekere nuchterheid en een hoeveelheid realisme nodig zal zijn. De feitelijke macht en invloed zal beperkt worden door de specialistische kennis en ervaring, waar de personen waarmee moet worden gewerkt over beschikken.

Toch zal ik, samen met de andere student-leden de vertegenwoordiger van de studenten zijn met een zekere mate van gezag vanwege het mandaat dat jullie als kiezende studenten zullen geven. Uiteindelijk kan men toch niet om je heen omdat je tenslotte een belangrijke en mogelijk beslissende stem bezit bij het stemmen over beleidskwesties. In deze positie kan ik dus zeker belangen van studenten verdedigen.

Ondertussen is mij gebleken dat er op dit moment drie lijsten circuleren waarop studenten Bestuurskunde zich kandidaat stellen. Dit kan resulteren in een situatie waarin er dit jaar geen Bestuurskundestudent plaatsneemt in de raad. Maar dit kan ook gezien worden als een democratische verrijking van de keuze-mogelijkheden van de gewone student. De noodzaak voor de kandidaten wordt op deze manier vergroot om ook studenten buiten hun eigen studierichting achter hun vaandel te krijgen.

Ik denk dat deze situatie, een groter concurrentiestrijd, een verfrissend karakter kan hebben. Tot nog toe kon de ene Bestuurskundestudent, die zich met een behoorlijke zekerheid van herverkiezing, elke keer weer kandidaat stelde weer gemakkelijk plaatsnemen op de zetel in de raad. Nu kunnen jullie, als kiezer, anderen eens de kans geven.

Tenslotte, als andere lijsten inderdaad menen dat drie kandidaten teveel is, dan laat ik hen bij deze de mogelijkheid om zich achter hun principe te scharen en zich terug te trekken.

Perry van Rijn

Bestuurskunde en (multi-)disciplinariteit

Ook deze keer weer een stukje van een vakgroep-medewerker. Dit maal vertelt de heer M. R. Rutgers over zijn onderzoek.

Mijn onderzoek betreft de (multi-)disciplinariteit van de bestuurskunde en is bedoeld om een bijdrage te leveren aan de oplossing van de zogenaamde identiteitscrisis die de bestuurskunde al sinds de vijftiger jaren plaagt. Het onderwerp van onderzoek is derhalve de bestuurskunde (als wetenschap) en niet het openbaar bestuur. Het is primair wetenschapsfilosofisch van inslag, aangevuld met historisch en literatuur-analytisch onderzoek. Globaal gesproken houd ik me bezig met de vraag hoe men in de bestuurskunde het onderwerp van onderzoek kan conceptualiseren ("kennen"). Het gaat dan om vragen betreffende de eisen die men stelt aan de bestuurskunde (het zelfbeeld), de herkomst van het vakgebied, de aard van wetenschappelijke kennisverwerving e.d.

Ter beantwoording van deze vragen doe ik onderzoek naar de opvattingen van bestuurskundigen (Nederlandse, Engelse, Franse, Duitse en Amerikaanse) over hun vakgebied. In dat kader hebben ook de voorlopers van de moderne bestuurskunde mijn belangstelling. Het openbaar bestuur was al object van onderzoek voordat de moderne sociale wetenschappen ontstonden. Het leuke en leerzame van het verleden is de herkenbaarheid, bijvoorbeeld al in de 17^e eeuw schrijft men over de gebreken van politieke theorie voor de bestuurspraktijk en in de 18^e eeuw zijn er discussies over de onderwerpen die relevant zijn voor de "bestuurskunde".

Hoofdonderwerp voor mij is echter de aard van de zogenaamde objectconstitutie in de bestuurskunde (de wijze waarop een wetenschap de werkelijkheid kenbaar maakt). Naast inzicht in het kenobject van de bestuurskunde vormt de problematiek van de integratie van

kennis een hoofdthema: hoe menen bestuurskundigen dat het kenobject van hun vakgebied kan worden gecreëerd op basis van verschillende wetenschappen, begrippenstelsels, methodologieën, enzovoort.

Enerzijds worden daartoe vijftien leerboeken onderzocht op hun thematiek. Voor de keuze van deze boeken is onder andere een kleine enquête gehouden onder Nederlands hoogleraren bestuurskunde. De verschillen in thematiek zijn, afhankelijk van de toegepaste kwantitatieve analyse, matig (zeer globale thema's deelt men wel) tot zeer groot (slecht 1 van de 235 thema's komt in elk boek aan de orde). Ook bij een meer kwalitatieve beschouwing (bijvoorbeeld hoe definieert men "openbaar bestuur") blijken de verschillen aanzienlijk.

Anderzijds worden een aantal monografieën over de grondslagen van de bestuurskunde geanalyseerd. Globaal kunnen drie benaderingen worden onderscheiden om tot een samenhangende bestuurskunde te komen: men verwijst naar een voorwetenschappelijke "praktijk", acht een bepaalde methodologie als de beste of komt met een (normatieve) bestuursfilosofie als uitgangspunt. Deze opvattingen worden geconfronteerd met wetenschapsfilosofische opvattingen over de (on)mogelijkheid van kennisintegratie en de "disciplinariteit" van menselijke kennis.

Tenslotte wordt getracht op basis van het voorgaande een (nieuwe?) visie op de bestuurskunde te geven waarin recht wordt gedaan aan enerzijds de "feitelijke" en gewenste aard van het vakgebied en anderzijds de filosofische opvattingen over de aard van wetenschappelijke kennis. Zeer kort gezegd denk ik dat de bestuurskunde in fundamenteel

opzicht als interdiscipline moet worden begrepen. Dat wil zeggen dat het voortdurend zoeken naar verkapte monismen (meestal uitgaande van de achtergrond van een bepaalde auteur) moet worden afgewezen. Dit is op zichzelf wellicht geen verrassende opvatting, maar meestal bewijst men enkel lippendienst aan deze visie (in de trant van "Laat duizend bloemen bloeien, als het maar rode tulpen zijn").

Aan dit onderzoek ben ik begonnen na mijn studie in de wijsbegeerte (met als bijvak bestuurskunde). Indertijd ben ik gevraagd (door mijn huidige promotor professor Van Braam) onderzoek te gaan doen op dit terrein. Het is de bedoeling dit jaar tot een afronding te

komen. Tenslotte een enkele opmerking over mijn inspiratie, afgezien van meer materiële overwegingen is voor mij de primaire drijfveer nieuwsgierigheid naar de aard van (met name wetenschappelijke) wereldbeelden: de wijze waarop mensen de werkelijkheid begripen en op basis waarvan men deze naar eigen hand tracht te zetten. De bestuurskunde is wat dit betreft een bijzonder interessant en uitdagend onderzoeksterrein aangezien er vele filosofische vraagstukken bijeenkomen; niet alleen wetenschapsfilosofische problemen van "rigor and relevance", maar ook sociaal filosofische en ethische vraagstukken spelen voortdurend een rol. (Met een knipoog naar Hodgkinson:) "To me public administration is philosophy in action." BB

TAALGIDS VOOR DE AMBTENAAR

door
J. M. MOERDIJK, stafdocent aan de Noordhollandse bestuursacademie
en
P. SLUIMER, referendaris B te Alversum

zevende, gewijzigde druk

VUGA-BOEKERIJ 1978

Twee boeken over het schrijven van goede ambtelijke teksten met een tussenpose van 425 jaar

Eerst de Tweede Kamer

Marinus J. Fraanje

Door het optreden van de Eerste Kamer-fractie van het CDA is de Senaat in opspraak gekomen. Met name fractievoorzitter Kaland en senator prof. Boorsma (bestuurskundige in Twente) werpen zich op als beschermers van de democratie: indien de Tweede Kamer verzaakt haar controlefunctie uit te oefenen, dan moet de Eerste Kamer die overnemen. Ondertussen gaan er stemmen op juist de Eerste Kamer op te heffen. Kaland wil echter van geen wijken weten.

De controle-functie

De Eerste Kamer werd door koning Willem II beschouwd als een laatste middel om eventuele ongebreidelde liberale uitvindingen van de Tweede Kamer een halt toe te roepen. Zij kreeg daarvoor het vetorecht welke zij nog steeds kan hanteren. En dat zelfde vetorecht lijkt nu de bron van alle problemen. De Senaat kent het recht van amendement niet: zij mag een wetsvoorstel slechts aannemen of verwerpen. Omdat het verwerpen van een heel wetsvoorstel vaak een te radicale maatregel is, werd het vetorecht in geringe mate gehanteerd. Toch valt in de loop van de tijd een stijging te herkennen: verwierp de Eerste Kamer in de jaren vijftig drie wetsvoorstellen, vanaf 1980 zijn dat er maar liefst twintig geweest. Verandert de Senaat haar gedrag van de laatste maanden niet dan is in dit laatste decennium van de twintigste eeuw andermaal een stijging te verwachten. Alleen al het komend half jaar zullen er grote spanningen ontstaan over de basisvorming in het onderwijs, de milieuheffingen, de inflatiecorrectie en de WAO/ziektewetvoorstellen.

Voor de gewijzigde rol van de Eerste Kamer bestaan enkele oorzaken. Als eerste is er het eerder genoemde falen van de grote broer aan de overkant van het Binnenhof, die verzuimt zijn controlefunctie na te komen. De aanduiding "stemvee" is wat ongelukkig gekozen door de voorzitter van de CDA-senaatsfractie, maar het geeft wel goed aan waar het probleem zit. De wetgevende taak van de

Tweede Kamer is overgedragen aan de fractiespecialisten. Het Algemeen Haags Non-Interventiebeginsel voorkomt dat de fractiecollegæ zich bemoeien met zaken die niet op het gebied van hun specialisme liggen. De fracties stemmen zonder problemen zoals hen door de specialisten geadviseerd wordt. Dit geeft de specialisten op hun vakgebied een ongekend grote macht. Omdat een wetsvoorstel meestal tot stand komt door overleg tussen de ministers en de woordvoerders in de Tweede Kamer van voornamelijk de regeringspartijen, zijn zo de Tweede Kamer-leden van de coalitiepartners steeds meer regeringsvertegenwoordigers dan volksvertegenwoordigers.

De tweede oorzaak is wellicht een gevolg van de eerste. Het lidmaatschap van de Tweede Kamer is een full-time beroep geworden. De wet spreekt formeel nog wel van een vergoeding maar in de praktijk blijkt deze vergoeding de belangrijkste, zo niet de enige inkomstenbron te zijn van de Tweede Kamer-leden omdat voor het vervullen van een andere maatschappelijke functie geen tijd meer is. Dit in tegenstelling tot de Senaat. Deze wordt bevolkt door mensen die met uitzondering van dinsdag, de vergaderdag van de Eerste Kamer, een niet-politiek beroep uitoefenen. (Opvallend is overigens het grote aantal hoogleraren.) De Tweede Kamer heeft het zicht op de maatschappij verloren. Dit werkt een slechte kwaliteit van de wetsvoorstellen in de hand. De Senaat voelt zich daarom geroepen aan kwaliteitsbewaking te doen.

Maar omdat de Eerste Kamer het recht op amendement niet kent, moet er dus worden gesjoemeld. De minister kan bijvoorbeeld een aanvulling of verbetering achter het oorspronkelijke ontwerp aansturen als blijkt dat de Eerste Kamer wel eens dwars zou kunnen gaan liggen. Staatsrechtelijk gezien kunnen deze "novellen" niet door de beugel, maar als de Tweede Kamer weigert van haar bevoegdheden gebruik te maken dan moeten deze in belang van de democratie worden overgenomen door de Senaat, vindt Kaland.

Een andere niet onbelangrijke oorzaak ligt bij de grondwetsherziening van 1983. Vanaf dat jaar wordt de Senaat om de vier jaar in zijn geheel opnieuw gekozen. Voor de grondwetswijziging trad om de drie jaar de helft af wat dus inhoudt dat elk senaatslid zes jaar in de Senaat zetelde. Dit had tot gevolg dat na verkiezingen de machtsverschuivingen nihil waren. Nu is dat dus veranderd: de Eerste Kamer vindt zich op het ogenblik actueler dan de Tweede Kamer: haar democratische legitimatie zou dus sterker zijn.

Als laatste moeten we het zoeken in het verschijnsel van de laatste jaren de regeringsfracties van de Tweede Kamer voor een nieuwe kabinetsperiode te binden aan een strak regeerakkoord. De Eerste Kamer-fracties van de regeringspartijen weten zich slechts gebonden aan dit akkoord voor zover het gedekt wordt door het verkiezingsprogramma. Dit geeft de Senaat meer handelingsvrijheid en verklaart aldus de kritischer houding van de Eerste Kamer.

Oplossingen

Lubbers vindt dat de opstelling van de CDA-Eerste Kamer-fractie in het algemeen en die van Kaland en Boorsma in het bijzonder, het CDA geen goed doet en het regeren hem zo bemoeilijkt. Hij heeft al gedreigd met ontbinding van de Senaat. Het is de vraag of de Eerste Kamer zichzelf niet opheft door haar gedrag. In het buitenland blijkt dat het tweekamerstelsel wordt verlaten op het moment dat de Senaat een politieke blokkade opwerpt. Kaland heeft bij de Algemene Beschouwin-

gen van de Eerste Kamer en op de CDA-partijraad al laten weten zijn kritische houding niet te zullen wijzigen.

De Utrechtse universitair hoofddocent Staats- en Bestuursrecht mr. H. Kummeling geeft in de Elsevier van 23 november van vorig jaar te kennen niet veel te voelen voor een amendementsrecht voor de Eerste Kamer. "Een amendementsrecht voor de senaat zal de problemen doen toenemen. In België gaan wetsvoorstellen op een hopeloos tijdrovende manier heen en weer tussen beide kamers, totdat men volstrekt is uitgeammendeerd." D66-senator prof. Vis stelt een vaag soort één-kamerstelsel voor waarbij de ene kamer zichzelf in een eerste en een tweede kamer verdeelt: de volksvertegenwoordiging en iets dat een beetje als Eerste Kamer functioneert. Verder zijn er nog een verandering van het kiesstelsel en een wijziging van de bezetting van de Senaat geopperd. In de Eerste Kamer zouden volgens dat idee belangengroepen zitting moeten nemen.

Deze oplossingen verhelpen niet het essentiële probleem van een lakse Tweede Kamer. Mijn inziens zou ook niet de Eerste Kamer, maar juist de Tweede Kamer in opspraak moeten zijn. Wanneer de Tweede Kamer haar taak weer goed zou gaan vervullen, verplaatst zich als vanzelf de confrontatie tussen de regering en de volksvertegenwoordiging weer van de Senaat naar de overkant van het Binnenhof. Het formele staatsrechtelijke primaat van de Tweede Kamer wordt dan een feit. Tweede Kamerleden mogen daarom voor hun carrière niet meer afhankelijk zijn van het welzijn van het kabinet. Volksvertegenwoordiger mag geen beroep zijn zoals het minister-schap dat wel is. Voor een goed functionerend parlementair bestel luidt dus het motto: Ver-ruim uw blik, weg uit Den Haag! **BB**

In de ban van het reclamedrukwerk

Roger Jolly

Wij verkeren, geloof ik, allen in de gelukkige omstandigheid post te mogen ontvangen. Bijna elke dag loopt de postbode naar je brievenbus en stopt daar enig leesvoer in. Maar er komt nog meer door zo'n postbus: stapels reclamedrukwerk. Niet iedereen is verheugd met die lectuur. Je kunt het gewoon lastig vinden dat je elke dag die "reclame-rommel" moet opruimen. Of je bent bezorgd over hoeveel bomen nu weer voor dit commerciële geweld geveld zijn. Of je bent gemeente en vraagt je af hoe je in 's hemels naam die zes kilo ongeadresseerd reclamedrukwerk per persoon per jaar moet kwijtraken.

Een boel reclame

Jawel, zes kilo per persoon per jaar in Nederland alleen al, dat is 90 miljoen kilo papier verspreid over vijf miljoen huishoudens. En dat is nu. Wanneer er niets gedaan wordt om de opkomst van het ongeadresseerd reclamedrukwerk te stuiten, zal in het jaar 2000 deze afvalstroom zijn toegenomen tot 220 miljoen kilogram papier. Of te wel meer dan 293 miljoen exemplaren van "Openbaar Bestuur" van Rosenthal c.s. Een flink probleem dus. Sinds gemeenten door het NMP+ van deze problematiek op de hoogte zijn gebracht en zich hebben gerealiseerd dat er dan jaarlijks veelal minder glasafval dan papierafval is, hebben zij naar een oplossing gezocht. Maar dat is nog niet zo gemakkelijk, want er is reclamedrukwerk en er is reclamedrukwerk.

Zo is er een onderscheid te maken tussen *geadresseerden* en *ongeadresseerd* reclamedrukwerk. Je kunt niet verbieden dat de postbode de eerste categorie bezorgt, hij moet ze zelfs bezorgen. Voor alle *geadresseerde* zendingen, dus ook reclamedrukwerk, is hem door de Postwet een bezorgingsplicht opgelegd. Je moet je dus beperken tot ongeadresseerd reclamedrukwerk. Een enkele lezer zal zich inmiddels al hebben afgevraagd of een verbod op reclamedrukwerk niet in strijd is met artikel zeven van de Grondwet waarin de vrijheid van drukpers is geregeld. Inderdaad en daarom hebben de juristen het begrip handelsreclame uitgevonden en in het

artikel een uitzondering gemaakt hiervoor. De duidelijkste definitie van dit begrip is die van de Stichting Reclame Code.

Handelsreclame is "iedere openbare aanprijzing die ten doel heeft de bevordering van de verkoop of de inkoop, dan wel het aanprijzen of vragen van diensten, die via de brievenbus of postbus wordt verspreid en geen geïntegreerd deel uitmaakt van een ander medium, zoals (buurt)kranten en tijdschriften."

Als je dus iets wilt regelen, dan moet je het hebben over *ongeadresseerde handelsreclame*.

Stop de ongeadresseerde reclame

Nu zijn de gemeenten zeker niet de eerste die zich met ongewenst ongeadresseerd reclamedrukwerk bezig houden. Anderen zijn hen voor geweest. Iemand die geen reclamedrukwerk wil ontvangen kan dat op drie manieren duidelijk maken.

Hij kan zelf een papiertje op de brievenbus plakken met het vriendelijke verzoek aan de heren en dames bezorgers of zij geen reclame meer in de bus wilden doen. Helaas werkten maar weinig bezorgers mee.

Bij de Vereniging Milieudefensie kan onze anti-reclame man een sticker (à f1,00), aanvragen met de tekst "geen reclamedrukwerk." Deze heeft echter een belangrijk probleem. Ook hier moet een bezorger meewerken en dat gebeurde ook niet al te vaak. Daarom ging Milieudefensie praten met het DMIN.

DMIN

Het Direct Marketing Instituut Nederland is de belangenbehartiger en vakorganisatie van bedrijven die gebruik maken van *direct marketing*-technieken, hieronder vallen ook reclamezendingen. Zo'n 75% van de landelijke verspreidingsorganisaties van drukwerk, waaronder PTT Post, is aangesloten bij deze organisatie. Het DMIN kent, zoals zij dat zelf zo mooi zegt, een lange traditie van zelfregulering. Zo heeft zij sinds 1976 een antwoordnummer beschikbaar voor diegenen die geen *geadresseerde* brievenbusreclame willen ontvangen. Op instigatie van de Vereniging Milieudefensie heeft het DMIN in 1989 een sticker op de markt gebracht voor diegenen die geen *ongeadresseerde* zendingen wensen te ontvangen. In 1992 heeft het DMIN tevens een gratis telefoonnummer, (06 - 0 224 666), ingesteld tegen telefonische reclame.

Mede in overleg met Milieudefensie bracht het DMIN in 1989 een sticker, à f2,40, op de markt met de tekst "geen ongeadresseerde zendingen in deze bus." Wanneer een bezorger deze sticker negeert kan er een klacht worden ingediend bij het DMIN of bij de Reclame Code Commissie.

Ongeadresseerde zendingen

De DMIN-sticker heeft het over ongeadresseerde *zendingen*, hier valt werkelijk alles onder waar geen *geadresseerde* op staat. Dus ook huis-aan-huis bladen, ideële reclame en folders van politieke partijen. En een heleboel mensen willen die nu juist wel hebben. Het DMIN gebruikt "zendingen", omdat zij niet wil beoordelen wat wel en wat niet reclame is. Bovendien wil zij de verspreiders niet opzadelen met het selecteren wat de ontvanger wel en niet wil ontvangen. Alles of niets dus.

De meeste gemeenten hebben in lokale huis-aan-huis bladen goedkoop, of zelfs vaak gratis, de beschikking over enkele pagina's. Zij verspreiden zo informatie. Wanneer de huis-aan-huis bladen niet meer bezorgd kunnen worden, moet die gemeentelijke informatievoorziening anders en waarschijnlijk duur-

der, plaatsvinden.

Groningen neemt het voortouw

De gemeente Groningen besloot zelf wat te verzinnen. Eerst werd onderzocht of de Groningers de hoeveelheid reclamedrukwerk eigenlijk wel als een probleem zagen. Maar liefst 87,4% vond de hoeveelheid ongeadresseerd drukwerk te veel en zo'n 52% wil wel huis-aan-huis bladen ontvangen, maar geen ongeadresseerde handelsreclame.

In overleg met de Officier van Justitie in Groningen en de VNG stelde de gemeente een artikel op. "Het is verboden ongeadresseerde handelsreclame te bezorgen of te doen bezorgen bij een bewoner of gebruiker van een gebouw, woonwagen of woonschip, indien deze conform de door het college van burgemeester en wethouders te stellen regels, schriftelijk kenbaar maakt de ongeadresseerde handelsreclame niet te willen ontvangen."

Er werden regels opgesteld over ondermeer vorm, grootte en kleur. Ook werd bepaald dat de sticker op maximaal tien centimeter van de brievenbus geplakt moets worden. Verder maakte Groningen ook nog eens zelf een sticker met de tekst "geen ongeadresseerde handelsreclame", die de burgers toegestuurd kregen en op hun brievenbus konden plakken. Als de sticker, en de juridische wilsuiting waar hij voor staat, genegeerd wordt, kan de burger aangifte doen bij de politie of een civiele procedure beginnen. Zowel verspreiders als opdrachtgevers kunnen beboet worden.

In overleg met de VNG stuurde Groningen een notitie over deze regeling naar alle andere gemeenten in Nederland.

Problemen

De Groningse aanpak is wel erg leuk, maar niet voor erg praktisch voor de vele armlastige gemeenten die Nederland kent. Niet elk plaatsje kan een eigen sticker laten ontwerpen. Leiden, bijvoorbeeld, ziet niets in het maken van een eigen sticker.

Ook is het bijzonder lastig de Groningse regeling te handhaven. Hoe kun je bewijzen dat er

een sticker op je bus zat, toen de bezorger er iets in gooide? Het is veel eenvoudiger als de verspreiders gewoon aan een regeling mee-werken.

Een Leidse aanpak

Dat vond de gemeente Leiden ook. En waar de Groningse verspreiders niet wilden mee-werken, daar wilde de Leidse verspreiders dat wel. Er werd een mondelinge afspraak gemaakt, dat de verspreiders net zullen doen of op de sticker van Milieudefensie gesproken wordt van "ongeadresseerde handelsreclame." Het Leidse beleid is nog niet uitgekristalliseerd, maar het is de bedoeling nog voor de zomer te evalueren. Mochten de verspreiders zich niet aan de regeling houden, dan wil de wethouder ook in Leiden het Groningse artikel in de APV opnemen. Natuurlijk valt nog te bezien of na zo'n korte periode een evaluatie wel op zijn plaats is, maar ze zullen in Leiden vast wel weten waar ze mee bezig zijn. Verder kan elke Leidenaar de Milieudefensie-sticker op het gemeentehuis ophalen en wil men met het DMIN overleggen of ook hun sticker niet gratis via de gemeente verspreid kan worden.

De VNG doet mee

Ook de VNG heeft inmiddels actie ondernomen. In een brief die zij halverwege maart aan alle gemeenten toestuurt, geeft zij advies hoe het ongewenst drukwerk probleem aan te pakken. Zij onderscheidt twee manieren: een vrijwillige en een gedwongen. Bij de vrijwillige methode gaat het er slechts om, de burgers op de hoogte te brengen van

het bestaan van de Milieudefensie- en de DMIN-sticker. Door middel van voorlichting en overleg met de betrokkenen moet de gemeente proberen te komen tot een vermindering van de hoeveelheid reclamedrukwerk. Het bedrijfsleven kan gewezen worden op de voordelen die een gerichter bezorgen met zich mee brengt. Niet alleen hoeft er minder betaald te worden aan drukkosten, maar ook dalen de bezorgkosten. Bovendien neemt de doelgroep niet af: mensen die geen reclamedrukwerk willen ontvangen en het toch krijgen, zullen het hoogst waarschijnlijk ook niet doorlezen.

Als een gemeente kiest voor een dwingende manier om het reclamemateriaal te beperken, kan zij de hiervoor genoemde bepaling in de APV opnemen. Tevens adviseert de VNG in dit geval een sticker te ontwerpen en met het Openbaar Ministerie te bespreken hoe de vervolging van overtreders wordt aangepakt. Volgens de VNG is overleg met betrokkenen bij beide methoden uiterst belangrijk.

Waarschuwing

Ook al zal alleen al door de publiciteit de hoeveelheid ongewenste ongeadresseerde handelsreclame afnemen, toch hoeft dat niet noodzakelijk een verbetering voor het milieu te betekenen. Vooral de grotere reclamemakers zullen overgaan op het gebruik van *direct mail* en daarmee wellicht de papierwinst te niet doen. Ook zal de handhaving van een regeling zeer moeilijk blijven, zelfs al werken de partijen mee. Maar daarover zal nog wel het een en ander op papier worden gezet. **BB**

Sport na de wedstrijd

Jantien van 't Hof

Op dinsdag 28 januari werd in het academie-gebouw een lezing gehouden die de B.I.L. had georganiseerd. Over de lage opkomst kan ik kort zijn: het stuk van Saskia en Joost in deze BB zegt genoeg, met dien verstande dat ook de leden zich wel eens actiever op kunnen stellen. Want de lezing was heel interessant. Er waren twee sprekers, nl. Erwin Muller van het Crisis Onderzoeksteam van onze vakgroep en meneer Jaap de Leeuw van de politie uit Rotterdam, werkzaam in het district waarin stadion "De Kuip" ligt. Zij zouden ons twee uur onderhouden over voetbalvandalisme, een week nadat Groningse supporters weer eens hadden laten zien dat dit onderwerp nog steeds actueel is.

Geschiedenis van het voetbalvandalisme

In de jaren zestig en zeventig verandert het gedrag van grote mensenmassa's. Niet alleen voetbal-evenementen, maar ook andere festiviteiten zoals popconcerten lopen uit de hand. Men probeert de openbare orde te handhaven door steeds meer politie in te zetten. Eind jaren tachtig komt er een fase van bezinning. Men twijfelt aan het nut van die grote politie-hordes. Ook ziet men in dat er een groot aantal actoren betrokken is bij het probleem. Immers, naast clubs, de K.N.V.B., de politie en de overheid hebben ook spelers, trainers en sponsors invloed. Het publiek zal zich immers anders gedragen in een saaie wedstrijd met veel overtredingen dan in een boeiende wedstrijd die sportiviteit uitstraalt.

Een ander aspect dat opvalt, is dat aan alle kanten de verantwoordelijkheden voor het probleem ontkend worden. De overheid ziet voetbalvandalisme als een probleem dat specifiek bij voetbal hoort en waarvoor de voetballerij derhalve verantwoordelijk is. De K.N.V.B. ziet het echter als een maatschappelijk probleem; vandalisme zoals dat elders in de samenleving ook voor komt. Het kennen van verantwoordelijkheden heeft er toe geleid dat het beleid ten aanzien van het voetbalvandalisme voor het grootste deel door de politie is ontwikkeld.

Bij het probleem van voetbalvandalisme gaat het vooral om een groepsprobleem. Dit bleek met name uit de video die meneer de Leeuw

had meegebracht. Het liet een interview van Adriaan van Dis met Bill Buford zien. Deze Buford had zeven jaar lang de supporters van Manchester in Engeland gevolgd. Hij vertelde over zijn ervaringen als echte voetbalsupporter. Als hij middenin het stadion zat, kon hij zich helemaal laten meeslepen en had hij zelfs met de meest lage dingen geen moeite meer.

De verhalen over de toestanden in en rond het stadion kunnen echter een groot deel van deze ervaringen verklaren. Stel dat je bijvoorbeeld als Feyenoord-supporter staat te wachten bij de ingang van het stadion en de tegenpartij komt zojuist aan. Deze supporters, stel dat het om Ajacieden gaat, hebben al een uur in de trein gezeten. Zij hebben wellicht al het een en ander achterover gegoten en zijn in een uitgelaten, opgefokte stemming. Allemaal dragen zij rode Ajax-sjaaltjes en zingen en schreeuwen ze je alles toe wat jij nu net niet wilt horen (namelijk dat Ajax kampioen wordt en van Feyenoord daarom niets heel zal laten). Op dat moment voel je je echt bedreigd en is het aantrekkelijk om jezelf in je eigen groep te kunnen verbergen.

Het meest schokkende van Bufords verhalen was dat er onder de supporters een aantal mensen waren die slechts één doel hadden, namelijk het overtreden van de wet.

Oplossingen

Wat zijn de mogelijkheden om het voetbalvandalisme probleem in Nederland op te los-

**GEEN ONGEADRESSEERD
RECLAMEDRUKWERK**

sen? Erwin Muller geeft drie soorten oplossingen: Ten eerste maatregelen in de technopreventieve sfeer. Het gaat hier bijvoorbeeld om hekken, netten en video-camera's. Ten tweede zijn er maatregelen in het kader van repressief beleid mogelijk. Dan gaat het om het verbeteren van politie, informatie, de vervolging etc. Een derde vorm van beleid is van een geheel andere aard. Het gaat hier om sociaal-preventief beleid, dat Nederland met succes heeft toegepast tijdens het W.K. in Italië. Het gaat erom, de voetbalsupporters op een menselijke manier te benaderen, ze te begeleiden en aan te geven wat zij wel en wat zij niet kunnen doen. Dit beleid overschrijdt de grenzen van het stadion, het behelst ook jeugd welzijn en scholing. Een soort sociale vernieuwing voor voetbalsupporters dus.

Ook De Leeuw is enthousiast over deze vorm van omgaan met supporters. Wat hem het meeste stoort is de "BoBo-houding" van zowel de K.N.V.B. als de clubs. Hij voorspelde dat het woord "boboïsme" binnenkort in de Dikke Van Dale komt. De voetballerij zou zich niet zo druk moeten maken over hun kostuumpjes, maar zich moeten richten tot de supporters. Eigenlijk een vorm van marktgericht denken. Het gaat om een zeer hechte aanhang, de supporters volgen de clubs over de hele wereld. Goed contact tussen supporters en de clubs zou er voor kunnen zorgen dat gezamenlijke belangen naar voren komen. Het niet uit de hand lopen van de rellen in de voetbalstadions is zo'n gezamenlijk belang. Als de supporters zich normaal gedragen worden clubs immers niet gestraft en kan het betaald voetbal gewoon blijven bestaan.

De organisatie van het E.K. in 1996 Nederland heeft zich kandidaat gesteld voor de organisatie van het Europees Kampioenschap voetbal in 1996. Dit is in het kader van de problematiek ook interessant.

Het is de bedoeling dat er zestien deelnemers meedoen. Vanwege het uiteenvallen van allerlei landen in Europa wordt het gebruikelijke aantal van acht deelnemers namelijk te laag gevonden. Hoewel de Kuip op dit moment

het enige respectabele stadion van Nederland is, zullen er volgens de K.N.V.B. in 1996 voldoende stadions zijn om alle wedstrijden te kunnen laten spelen. Er zullen nieuwe gebouwd worden en oude zullen worden opgeknapt en vergroot. Een blik op de slepende kwestie van de besluitvorming over de sloop van het Olympisch stadion in Amsterdam laat echter zien dat het (ver)bouwen van stadions in ons land niet iets is wat je zomaar eventjes doet. Het is vreemd dat de K.N.V.B. dan ook voorbij gaat aan de politiek-bestuurlijke problemen, die te verwachten zijn.

Een ander interessant probleem van het houden van de EK in Nederland is dat van de openbare orde. Enorme aantallen supporters zullen van Groningen naar Eindhoven en weer terug moeten. Lokale openbare orde wordt dan landelijke openbare orde. De burgemeesters van de verschillende steden waarin straks gevoetbald gaat worden hebben toegezegd mee te zullen werken. Maar nu komt de reorganisatie van de politie om de hoek kijken. Volgens meneer De Leeuw zullen de verantwoordelijkheden voor de openbare orde in 1996 hierdoor heel anders liggen. Straks is Nederland verdeeld in regio's en hebben de toezeggingen van de burgemeesters geen of althans weinig waarde meer, omdat ook de toestemming van andere burgemeesters uit de regio nodig is. Ogenscheinlijk een klein facet van het festijn, maar welke consequenties zoiets heeft kan niemand voorspellen.

Het toernooi zou voor Nederland grote voordelen kunnen hebben. Economische, maar ook maatschappelijke. Het zou immers wel eens kunnen gebeuren dat het probleem voetbalvandalisme eindelijk eens echt in de aandacht komt. Het is immers duidelijk dat Nederland tijdens zo'n toernooi geen voetbalvandalisme kan gebruiken. Daarom zou 1996 weleens het jaar van de waarheid kunnen worden. **BB**

1992: Het grote meedenk jaar?!

Saskia van Laar en Joost Voerman

In de BB van januari 1992 roept B.I.L.-voorzitter Jurgen Mink de leden op "gezamenlijk onze weg te kiezen en zo met de B.I.L. een nieuwe, andere toekomst in te gaan". Mink hoopt dat 1992 het "grote meedenk jaar" gaat worden. Aangezien wij tot "meedenken" altijd bereid zijn, deze bijdrage.

In het hiervoor reeds genoemde artikel doet Mink een voorstel tot verandering: het aantal activiteiten zal moeten afnemen.

Wat een nonsense! Wat organiseert de B.I.L. nu daadwerkelijk? Tot op heden hebben wij dit B.I.L.-jaar nog maar bar weinig van activiteiten mogen merken. Ja, we ontvangen die fraaie nieuwsbrief, prachtig gelay-out op de nieuwe computer, ook krijgen we sporadisch (? red.) een uitstekende BB, maar verder?

Er staan weliswaar nog veel activiteiten op het programma, maar die vinden allemaal plaats in de periode van maart tot mei!

Zeker voor oudere jaars zijn er geen activiteiten meer die aanspreken. En daar moet iets aan veranderen. Het moet naar ons idee zo zijn dat een studievereniging een toegevoegde waarde geeft aan de studie. Het moet een intellectuele uitdaging bieden. Biedt de B.I.L. zo'n uitdaging dan zullen de studenten, ondanks de vijf-jaren maatregel van Ritzen, bereid zijn om tijd en energie te stoppen in de vereniging. Op zo'n moment gaat een studievereniging niet ten koste van de studie maar kan het juist stimulerend werken.

Een mooi uitgangspunt, maar hoe zet je dit om in daden? Allereerst zal er financiële ruimte geboden moeten worden voor nieuwe activiteiten. En die ruimte is er. De B.I.L. is een rijke vereniging en weet bij het opstellen van een begroting soms van gekkigheid niet waar ze het geld moet laten. Kenmerkend is dat dit bestuur, veel of zelfs meer geld stopt in de almanak, feesten en een nieuwe computer.

De feestcommissie krijgt ruim f2.600,00 tegen een schamele f400,00 voor lezingen!

Dit geld is ons inziens beter te besteden aan activiteiten waarbij de actieve deelname en

participatie van de leden gevraagd wordt. Te denken valt bijvoorbeeld aan workshops, cursussen, tutorgroepjes, lezingen en het stimuleren van studie-disputen.

Bij workshops en cursussen valt te denken aan het aanbieden van een cursus "Journalistiek Schrijven" of "Cambridge Debating". Ook het spelsimulatieweekend zou uitstekend in dit kader passen.

Voor studie-disputen en tutorgroepjes kunnen zeer aantrekkelijk zijn voor ouderejaars. Het gezamenlijk verdiepen in een bepaald thema, wordt vaak tijdens de colleges gemist. In 1989 is, vanuit de vakgroep, al eens een poging gedaan een tutorsysteem op te zetten. Er is ruim voldoende budget beschikbaar om dit alles onder leiding van deskundigen te laten plaatsvinden.

Kortom, na enig meedenken, komen wij tot de conclusie dat het niet tijd is voor minder maar voor andere activiteiten. Een aantal evenementen lopen namelijk wel verrassend goed (de TUB, het symposium, de Informatiedag Bestuurskundige en Arbeidsmarkt).

Het teruglopend bezoekersaantal bij feesten en de toenemende belanstelling voor meer studie-gerichte activiteiten, wijst er op dat er ook vanuit de rest van de leden behoefte is aan een echte studievereniging. Het gezelligheidsaspect kan beter aan anderen overgelaten worden.

We zijn het dus helemaal met Mink eens dat het tijd wordt voor de B.I.L. om "een nieuwe, andere toekomst in te gaan". Niet alleen doorgaan op de zekere, maar enigszins versleten, weg, maar gewoon lekker experimenteren en wat aanklooien!

Jurgen, nog een borrel? **BB**

Hoeveel bestuurskundigen zijn nodig?

Erwin Muller

Op dit moment zijn al ruim tweehonderd bestuurskunde-studenten in Leiden en Rotterdam afgestudeerd. Geen slechte score voor een opleiding die zeven-en-half jaar draait. De inschrijfcijfers voor het studiejaar 1992-1993 laten voor het eerst echter een (geringe) daling zien van het aantal studenten dat Bestuurskunde wil gaan studeren. Deze daling valt ook waar te nemen bij andere studierichtingen.

De oorzaken van deze daling zijn legio. Het schijnt dat de demografen hebben uitgevonden dat het geboortjaar 1974 relatief onvruchtbaar was waardoor er toen weinig kinderen werden geboren. Dit geboortedal heeft nu zijn effecten op de universiteiten. Daarnaast schijnt het met de kundes toch iets minder te gaan dan vijf jaar geleden. Zelfs Bedrijfskunde in Rotterdam trekt 1000 studenten minder dan vorig jaar. Dan zijn het er echter nog steeds veel te veel. Anderen zeggen dat middelbare scholieren massaal kiezen voor een meer praktische HBO-opleiding. Alsof een bestuurskunde-opleiding een puur wetenschappelijke studie is.

Ook zal de visitatie van het onderwijs bij Bestuurskunde en Politieke Wetenschappen een (ongetwijfeld kleine) rol hebben gespeeld. Hoewel Politicologie de volle laag heeft gekregen, is ook Bestuurskunde er in de media en de publieke beeldvorming slecht vanaf gekomen. Hoewel een genuanceerde lezer heeft kunnen lezen dat het in Leiden-Rotterdam en in Twente relatief goed gaat, is de algemene indruk "in het land" dat er nogal wat aan het onderwijs bij Bestuurskunde schort. Familieleden vragen of je je werk als docent wel goed doet, als ze in de krant hebben gelezen dat het onderwijsprogramma onvoldoende consistent is. Middelbare scholieren durven hun ouders niet meer te vertellen dat ze Bestuurskunde willen gaan studeren. Vader en moeder lezen namelijk ook NRC-Handelsblad en de Volkskrant.

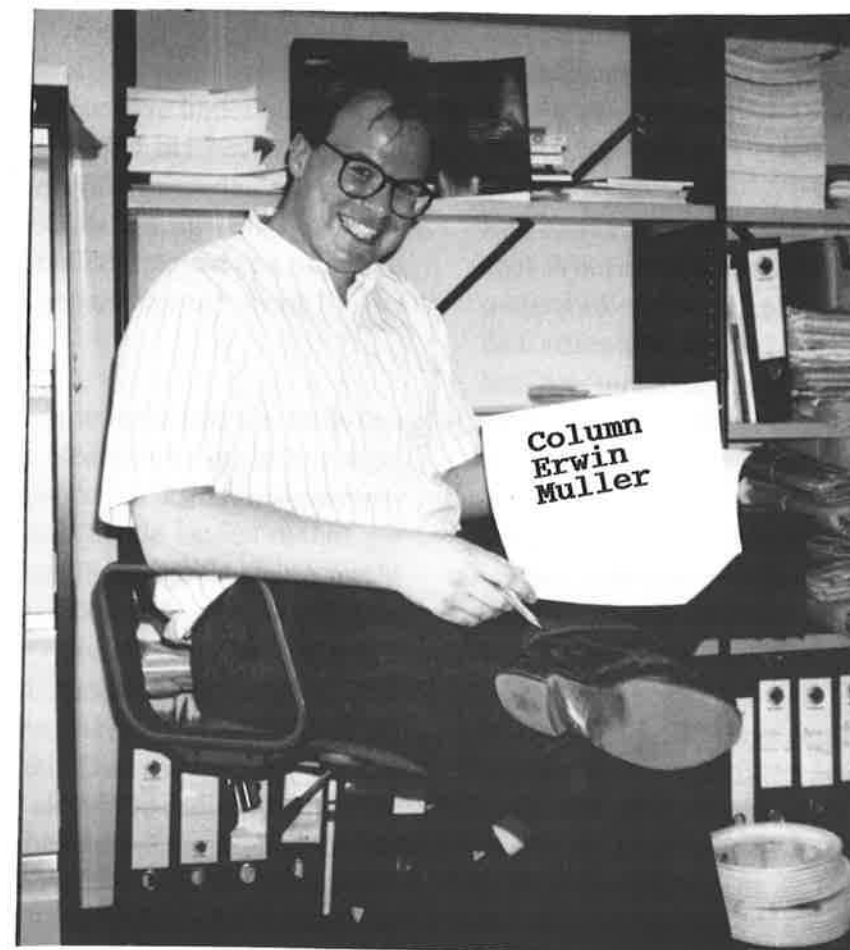
Maar wat de oorzaken ook mogen zijn, de studentenaantallen zullen in elk geval lager zijn. Binnen de vakgroep maakt men zich ongerust omdat dit op lange termijn kan betekenen dat de groei van de wetenschappelijke staf minder snel zal gaan dan op dit moment het geval is. Studentenaantallen en straks ook studentenrendement zijn in universitaire toewijzingsmodellen van belang voor het aantal formatieplaatsen dat een vakgroep krijgt. De voorlichtingsactiviteiten voor middelbare scholieren zullen dan ook uitgebreid worden. Het is voor mij echter de vraag of wij moeten blijven streven naar steeds meer studenten Bestuurskunde. Natuurlijk is dat goed voor de studierichting Bestuurskunde op korte termijn, maar wat moeten we in Nederland of Europa met duizenden bestuurskundigen? Natuurlijk zijn bestuurskundigen multi-disciplinair inzetbaar, zijn hun vaardigheden groot en weten ze van alles wat. Maar hoeveel zijn nodig? Of is de vraag verkeerd? Een universitaire opleiding is toch meer dan een beroepsopleiding? Moet meer nadruk worden gelegd op de academische vorming als zodanig en minder op arbeidsmarktperspectieven? Studenten redeneren zo niet, het lijkt mij niet opportuun voor docenten wel zo te redeneren. In de eerste studiegidsen schat men dat er een behoefte van 120-200 afgestudeerden bestuurskunde Rotterdam-Leiden per jaar zal zijn. Op dit moment zit een veelvoud hiervan in het eerste jaar. Gaan die allemaal afvallen of studeren die toch af?

Het is de vraag of Bestuurskunde er niet goed aan zou doen een maximum aan studenten toe te laten, gerelateerd aan een onderbouwde behoefte aan bestuurskundigen en de mogelijkheden en beperkingen van de staf. De behoefte aan bestuurskundigen kan op vele manieren gepeild worden. Een gedegen onderzoek onder de huidige afgestudeerden zou wat dat betreft veel aan het licht kunnen brengen. Begeleiding van studenten brengt op dit moment vaak problemen met zich mee door overbelasting van docenten. Twintig scripties per semester begeleiden is te veel. Een meer evenwichtige en gestabiliseerde verhouding (letterlijk en figuurlijk) tussen docenten en studenten zou niet zo gek zijn. De toe te laten studenten moeten tenslotte Bestuurskunde willen studeren. De studierichting moet zich niet omwille van hogere studentenaantallen affichereren met zaken waar zij op de keeper beschouwd weinig van af weet. Bestuurskunde is toch iets anders dan

Bedrijfskunde. Als studenten geïnteresseerd zijn in alleen een baan in de private sector, laat ze dan alsjeblieft iets anders gaan doen. Ook al komt een deel van de studenten Bestuurskunde in het bedrijfsleven terecht. De voorlichtingsactiviteiten moeten daar ook op gericht zijn.

Misschien dat hierdoor het aantal studenten minder hard groeit, stabiliseert of zelfs licht daalt. Maar ik, en ik denk ook Bestuurskunde en het openbaar bestuur op de iets langere termijn, heb liever iets minder, echt gemotiveerde en geïnteresseerde studenten dan veel studenten die slechts uit zijn op een goed betaalde baan in het bedrijfsleven.

In bestuurskundige literatuur wordt de nadruk gelegd op de noodzaak lange termijn consequenties van beleid en besluitvorming in ogenschouw te houden. Dit geldt ook voor de schrijvers van deze boeken en voor hun opleidingen. BB

Ook Erwin Muller leest de BB, maar hij moet natuurlijk selecteren!

Stageberichten

Charlotte Holtgreffe

Carlien de Kroon liep drie maanden stage bij het Directoraat Generaal voor de Volksgezondheid, waar ze nu nog een dag in de week werkt om de stage af te ronden. In 1987 is Carlien met haar studie begonnen en ze heeft gekozen voor de juridische variant met het accent op internationaal bestuur. Vragen als wat heeft Volksgezondheid met de EG te maken en hoe staat het met de Hollandse bintjes blijven in dit artikel niet onbeantwoord.

Carlien ging op zoek naar een stageplaats aan de hand van een onderzoeksopzet, die ze reeds had gemaakt. Via stagecoördinator Spakman kwam ze terecht bij de stafafdeling Internationale Volksgezondheidsaangelegenheden van het ministerie van WVC. Een afdeling die zich bezighoudt met het coördineren en de mede-uitvoering van internationale samenwerking op het gebied van de volksgezondheid. Carlien probeert te onderzoeken hoe de betrokkenheid met het EG-beleid, bij het Directoraat Generaal van de Volksgezondheid, zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld. Zo onderzoekt ze onder meer welke afdelingen en directies bij het Directoraat Generaal voor de Volksgezondheid te maken hebben met het EG-beleid, op welke gebieden EG-beleid voor het Directoraat een rol speelt en in hoeverre geparticipeerd wordt in het Europese circuit.

De EG zal steeds meer bindende besluiten nemen die voor Nederland van belang zijn. Carlien legt uit dat de EG de nationale wetgeving van de verschillende landen op het gebied van de gezondheidsbescherming tracht te harmoniseren. Door de EG zijn regelingen opgesteld op het terrein van levensmiddelen, geneesmiddelen, medische apparatuur, gevaarlijke stoffen, bestrijdingsmiddelen en produktveiligheid. Daarnaast houdt de EG zich bezig met activiteiten die als primaire doelstelling de bescherming en bevordering van de volksgezondheid hebben. Dat wil dus zeggen dat de EG zich toelegt op zaken als aids-, kanker- en drugsbestrijding.

Een van de hoogtepunten tijdens de stage van Carlien was een bezoek aan Brussel. Zittend achter de delegatietafel met een koptelefoon op haar hoofd, woonde ze een bijeenkomst bij van de *Santé*-groep (een raads werkgroep voor de volksgezondheid). Het is een werkgroep waarin ambtenaren uit de lidstaten zetelen en voorbereidend werk doen voor de Raad van ministers van Volksgezondheid. Carlien merkte dat vooral bij het tolken van de Italiaanse ambtenaren informatie verloren ging, vanwege de snelheid waarmee Italianen praten en de beperkte vertaalsnelheid van de tolken.

Een van de moeilijkheden tijdens het onderzoek is het achterhalen van bepaalde, voor het onderzoek relevante, informatie. Zo probeerde Carlien aan de hand van de begroting van het Directoraat na te gaan of in de loop der tijd meer geld besteedt is aan aangelegenheden die met de EG te maken hebben. Maar de begroting was niet zo gespecificeerd dat het hier uitsluitend over kon geven. Carlien waarschuwt studenten er echter voor, die nu met de stage beginnen, om niet te verzuipen in de informatie die ze hebben verzameld.

Al met al blijkt de stage een heel leuke ervaring te zijn, ze ziet alleen wel een beetje op tegen het schrijven van de scriptie. Tot slot vertelt ze dat ze tijdens haar stage heel wat heeft opgestoken over de kwaliteit van een aantal voedingsmiddelen in Nederland. Het Directoraat houdt zich namelijk bezig met de

normen voor onder andere landbouwprodukten. Verontreinigde grond en bestrijdingsmiddelen leiden tot aardappelen waar verhoogde residuen van bestrijdingsmiddelen in zitten. Carlien zegt er tot nu toe echter geen aardappel minder om te eten. **BB**

Geen goede keuze?

Nicolet Jansen

Graag wil ik reageren op het artikel "Bedrijfsleven is 'in' bij bestuurskunde" uit de vorige nummer dat gaat over de specialisatiekeuze van de studenten voor het nieuwe DIIL. Het artikel bevat kritiek op de bestuurskunde-studenten die ondanks de enorme verbreding van het keuzeprogramma *en masse* kiezen voor vakken met het woordje "management" in de titel, en die bovendien het grote geld moeten gaan opleveren: 32% kiest bijvoorbeeld voor internationaal bestuur en 40% voor openbaar bestuur en bedrijfsleven.

De cijfers kloppen wel; ze zijn echter voor meerdere uitleg vatbaar.

34 Wat mij bijvoorbeeld opvalt is dat de vakken die massaal gekozen worden, ook de vakken zijn waar de studenten al enige ervaring mee hebben. Financieel management wordt gedoceerd bij IOM II en politiek-bestuurlijk management is het onderwerp van EOM II. En een vak als organisatie en human resource management is extra aantrekkelijk na een enerverende practicum-week waarbij échte simulatiespellen plaatsvonden en studenten riepen: "Eindelijk is het eens gezellig bij bestuurskunde!" Kortom, de vakken die al bekend zijn, spreken de studenten gewoon het meeste aan. En daar kan geen wervende reader of gezellige introductiemarkt tegen op.

Toegegeven, management is toch ook een modewoord en dus mag geconcludeerd worden dat de meeste bestuurskundestudenten trendvolgers zijn. Is dat grote schande of gewoon een kwestie van aanpassing? Het moet toch worden toegegeven dat verstandig kiezen van de studievakken veel te maken heeft met voorbereiding op de arbeidsmarkt. En als management de algehele trend is dan zal de arbeidsmarkt zich daar wellicht ook op richten. Hetzelfde geldt voor internationaal bestuur en bedrijfsleven: dynamische beleidsgebieden die zich in de toekomst verder zullen uitbreiden. Diegenen die deze velden kiezen doen een goede investering. Gaat dit alleen om het grote geld? Welnee, dit hoeft niet persé: het gaat om de gewenste zekerheid van een baan.

Bovendien verandert de keuze voor "traditionele vakken" zoals organisatiesociologie en financieel management echt niet door het introduceren van een totaal gereorganiseerd studieprogramma voor het DIIL. Deze vakken waren al populair vanaf het moment dat de studie bestuurskunde begon, en worden nu dus nog steeds gekozen: prima toch.

Voor de studenten die zich al jarenlang inzetten voor meer keuzemogelijkheden is het nieuwe DIIL-programma een fantastische verbreding. Echter voor studenten die allang wisten wat voor vakken zij gingen volgen tijdens hun specialisatie is het nieuwe programma "leuk om eens door te lezen". Zij herkennen hun reeds uitgekozen vakken in de wirwar van nieuwe facetten, velden en combi's en gaan recht op hun doel af. Volgens mij is daar niks mis mee! Een student is toch niet ethisch verplicht een alternatief te kiezen, juist omdat er zoveel te kiezen is? **BB**

En nu nog een baan...

Zij die nog promoveren moeten...

Januari 1992

Dhr. A. Frericks

sociologisch/sociaal en cultuur.

Scriptie: overproductie van beleid in de gezondheidszorg.

Case: de AWZB-uitbreiding van 1 januari 1989.

Dhr. C.A. van Wetten

juridisch/binnenlands bestuur.

Scriptie: weerstand tegen het verkrachtmodel? Een bestuurskundig onderzoek naar de institutionele belemmeringen bij de flexibele beheersing van hoogwaterstanden.

Februari 1992

Dhr. J.A. Hoogenboezen

sociologisch/interne organisatie en beheer.

Scriptie: psychoanalyse van het Openbaar Bestuur. Een interpretatief onderzoek naar organisatieveranderingen in overheidsorganisaties.

Dhr. M.P.C. Herygers

sociologisch/interne organisatie en beheer.

Scriptie: motiveren door belonen.

...en hij die al gepromoveerd is:

Dr. M.J. Van Duin

Proefschrift: Van Rampen leren.

Gefeliciteerd!

Lijden in Leiden

	geslaagd:	gezakt:	gemiddeld :
Propaedeuse:			
Inleiding Bestuurskunde	52.0%	48.0%	5.1
Inleiding Politicologie	46.8%	53.2%	5.0
Economie	51.8%	47.5%	5.3
DI:			
Beleidsinstrumenten	50.5%	47.9%	5.5
DII:			
Centralisatie-decentralisatie	72.6%	27.4%	6.0
Organisatie en Management	29.0%	71.0%	?
DIII:			
Organisatie ontwikkeling	81.8%	18.2%	6.4

**Algemene en Academische
Boekhandel**

In het hart van de Randstad
vindt u één van de grootste
voorraadhoudende Boekhandels
voor Universiteit en HBO.

BREESTRAAT 93,
2311 CK Leiden.
tel.: 071 - 160 500,
fax: 071 - 144 439.